

Ersta Sköndal högskola
Socionomprogrammet 240 hp.

Samverkan mellan polis och socialtjänst
– en kvalitativ studie om samverkan bland poliser och socialarbetare som arbetar med ungdomsbrottslighet i Södertälje

Evelina Berntsson

Karl Palm

Socialt arbete uppsats 15 HP

SD82, VT 2008

C-uppsats

Handledare: Kirsi Kirpislidis

Examinator: Lars-Erik Olsson

Förord

Vi vill här passa på att tacka alla de som har hjälpt oss att genomföra den här uppsatsen. Vi vill börja med att tacka Anne-Lie Vainik som hjälpte och uppmuntrade oss i vår kontakt med polis och socialtjänst i Södertälje. Vi inspirerades av ditt engagemang för unga kriminella och av din föreläsning som vi fick nöjet att gå på. Vi vill rikta ett stort tack till våra intervjupersoner Nicklas, Erik, Lars, Mattias, Joakim, Mikael, Andreas, Ulrika och Karin som alla varit väldigt tillmötesgående och hjälpsamma. Tack för att ni gav oss den hjälp vi behövde för att hitta verksamhetsberättelser och annat material och för att vi blev så väl mottagna av er. Speciellt härligt var det också när vi blev körda till stationen efter en lång arbetsdag klockan 23 på skärtorsdagen så Karl hann med sitt tåg, det var schysst! Ett jättestort tack vill vi även säga till vår handledare Kirsi Kirpislidis som hjälpt och uppmuntras oss mycket under arbetets gång. Vi har verkligen känt oss privilegierade över att du har ”gått den extra milen” och verkligen engagerat dig för att studien skulle bli så bra som möjligt. Vi vill även säga tack till vår examinator Lars-Erik Olsson och våra opponenter. Slutligen vill vi tacka varandra för ett gott samarbete med många skratt, frustrationer och roliga c-uppsats minnen på vägen.

Sammanfattning

Ungdomsbrottslighet är ett ämne som berör och hur problemet ska hanteras finns det många synpunkter på. Vår utgångspunkt är att vi tror att myndigheter som arbetar med samma målgrupp bör samverka för att det bästa resultatet ska uppnås. Vi anser att de kompetenserna som finns inom olika myndigheter bör tas tillvara, både för klienternas bästa och för att underlätta varandras arbete. Syftet med studien är därför att beskriva strukturella och arbetskulturella möjligheter och hinder i samverkan kring ungdomsbrottslighet mellan polis och socialtjänst. Genom att lyfta fram möjligheter och hinder som finns beskriver vi några av de aspekter som möjligen kan leda till en mer positiv utveckling gällande samverkan.

Studien är gjord genom kvalitativa intervjuer med fyra poliser och fem socialarbetare som alla arbetar med unga kriminella i Södertälje. Studiens frågeställningar är:

- Vad lägger respektive myndighet i ordet samverkan?
- Hur samverkar socialtjänst och polis kring ungdomsbrottslighet i Södertälje?
- Hur påverkar strukturella och arbetskulturella möjligheter och hinder samverkan?
- Hur anser informanterna att samverkan skulle kunna förbättras?

Vi har i studien sökt få svar på intervjupersonernas upplevelser och erfarenheter av samverkan med den andra myndigheten och vi har därför använt oss av halvstrukturerade frågor vid intervjuerna. Sammanställningen av intervjuresultatet tillsammans med teorier som vi anser vara relevanta för detta ämne presenteras i studien. Även en genomgång om kunskapsläget i detta relativt outforskade ämne tas upp. Studien är inte av den omfattningen att generella slutsatser kan göras. Studien visar att det i Södertälje finns en samverkan kring ungdomsbrottslighet mellan polis och socialtjänst. Majoriteten av intervjupersonerna uppskattade samverkan och tyckte att samverkan underlättade deras arbete. De hinder för samverkan som tydligast framkom var sekretessen och tidsbristen. Flera tyckte även att de saknade styrning från ledningen gällande samverkan och att samverkan i hög grad var personknutet. Några av de stora möjligheterna var att samverkan av de flesta upplevdes som något positivt och att de positiva erfarenheterna av samverkan med den andra myndigheten förändrade tidigare negativa fördomar som funnits inom organisationerna. Samverkan i Södertälje håller på att fördjupas och vidareutvecklas för att även innefatta andra instanser som skola och fritidsgårdar. Studien visar på en positiv syn och utveckling för samverkan i Södertälje.

Nyckelord

Polis, samverkan, socialtjänst, Södertälje och ungdomsbrottslighet.

Innehållsförteckning

1. Inledning.....	6
1.1. Bakgrund.....	6
1.2. Syfte och frågeställningar.....	7
1.3. Disposition	7
2. Metod.....	8
2.1. Val av metoder.....	8
2.2. Arbetsfördelning	9
2.3. Avgränsningar och urval	9
2.4. Litteraturgenomgång och sökmetoder.....	11
2.5. Källkritik.....	12
2.6. Intervjuerna	13
2.7. Validitet och reliabilitet	14
2.8. Etiska överväganden.....	15
3. Kunskapsläge	16
3.1. Samverkansprojektet Ung och Trygg på Järva	16
3.2. Samverkan, välfärdsstatens nya arbetsform	16
3.3. Socialt arbete i polisens värld – Samverkans villkor och organisering	17
3.4. Artiklar om samverkan mellan polis och socialtjänst	17
4. Teoretisk ram.....	19
4.1. Systemteori och socialekologi.....	19
4.2. Nyinstitutionalismen	20
4.3. Instrumentellt och kulturellt organisationsperspektiv	21
5. Juridisk översikt och policydokument	22
5.1. Regleringar för socialtjänstens och polisen samverkan	22
5.2. Policydokument.....	24
6. Resultat	26
6.1. Områdes- och organisationsbeskrivning.....	26
6.2. Samverkan – vad är det?	27
6.3. Hur ser samverkan ut?	27
6.4. Strukturella hinder för samverkan	29
6.5. Strukturella möjligheter för samverkan.....	30

6.6. Arbetskulturella hinder för samverkan.....	32
6.7. Arbetskulturella möjligheter för samverkan	35
6.8. Hur kan samverkan förbättras?	37
6.9. Sammanfattning	39
7. Diskussion	42
7.1. Analys	42
7.2. Vidare forskning	44
7.3. Egna reflektioner	45
Referenser.....	47
Bilaga 1 - Frågeformulär	48
Bilaga 2 – Organisationsskiss - polismyndigheten i Södertälje	50
Bilaga 3 – Organisationsskiss - Barn och Ungdom, socialtjänsten i Södertälje.....	51
Bilaga 4 – E-post till chefer efter den första kontakten.....	52
Bilaga 5 – Sammanställningsmall för intervjuresultat.....	53

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Ungdomsbrottslighet är ett ämne som berör de flesta på ett eller annat sätt. I media har ämnet uppmärksamats mycket den senaste tiden, inte minst i samband med tragedin i Rödeby. Efter att ett ungdomsgäng en längre tid trakasserat en familj sköts en 15-årig pojke ur gänget ihjäl av pappan i familjen. I diskussionen om hur detta kunde hända och hur det hade kunnat undvikas kom polisens och socialtjänstens arbete i fokus. Media har ifrågasatt varför de båda myndigheterna inte ingrep tidigare och hårdare trots att trakasserierna pågått under flera år (Kjöllner, 2008, s. A 4). Skulle ett bättre samarbete kunnat förhindra att situationen spårade ur? Vems är ansvaret och finns det ett gemensamt ansvar?

När det gäller ungdomsbrott oavsett allvarlighetsgrad så är oftast både socialtjänsten och polisen inkopplade och en samverkan behöver därför finnas. I 3 kap 1, 4 och 5 § Socialtjänstlagen (2001:453), fortsättningsvis SoL, 5 kap 1a SoL och 3 § Polislagen (1984:387), fortsättningsvis PolisL, regleras de två myndigheternas samverkan. Hur samverkan ska ske regleras däremot inte och därför sker samverkan på skilda sätt i olika städer och stadsdelar.

För att tydliggöra samarbetets betydelse mellan myndigheter i arbete rörande barn och ungdomar gavs rapporten *Strategi för samverkan* ut år 2007. Bakom rapporten står Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Myndigheten för skolutveckling. Rapporten är tänkt att fungera som ett policydokument för berörda myndigheter (Josefsson, 2007). Av dokumentet framgår en rad olika faktorer som påverkar samverkan mellan de olika myndigheterna. Ofta handlar det både om strukturella och arbetskulturella faktorer. Vi tror att rapporten är en viktig påminnelse som lyfter upp ämnet samverkan till diskussion.

Vi har båda arbetat med ungdomar och vår tidigare erfarenhet i ämnet ungdomsbrottslighet och samverkan mellan myndigheter är att samverkan tyvärr inte alltid fungerar så bra. I vissa fall har det dröjt månader innan kontakt mellan polis och socialtjänst etableras i ungdomsärenden. Brister i samverkan mellan myndigheterna har en negativ inverkan på det fortsatta arbetet med den unge. Vår utgångspunkt är därför att samverkan mellan nämnda myndigheter är viktigt och att samverkan i slutändan påverkar ungdomarna. Vi tror att bra samverkan kan leda till en mer positiv utveckling för unga som har hamnat i kriminalitet.

Vi har valt att studera samverkan mellan polis och socialtjänst i Södertälje. I Södertälje kommun bor det 83 012 invånare. Kommunen har näst efter Botkyrka störst andel personer med utländsk härkomst i Stockholms län (Polismyndigheten i Stockholms län, 2008, s. 9-10). Boendesegregationen i kommunen är stor och brottsutvecklingen ökar. Polisens verksamhetsberättelse beskriver att det finns grupperingar och nätverk av ungdomar som ägnar sig åt brottslig aktivitet i kommunen och att rekryteringen till dessa grupper styrs av grovt kriminella personer (a. a. s. 11). Ungdomarna är unga och i många fall inte straffmyndiga, de ägnar sig bland annat åt rån, stölder, våldsbrott och

narkotikabrott. I Södertälje kommun betonar polisen i sin verksamhetsberättelse att arbetet med att förhindra nyrekryteringen till de kriminella nätverken bland unga ska ske i samarbete med socialtjänsten och skolan. För att studera hur samverkan kring ungdomsbrottslighet ser ut så har vi valt att intervjua poliser och socialarbetare kring deras samverkan i Södertälje.

1.2. Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att beskriva strukturella och arbetskulturella möjligheter och hinder i samverkan kring ungdomsbrottslighet mellan polis och socialtjänst i Södertälje. Vår studie är inte av den karaktären att vi eftersträvar att göra generella slutsatser utan att beskriva fenomenet samverkan i Södertälje. Genom att lyfta fram de möjligheter och hinder som finns i detta specifika sammanhang hoppas vi kunna bidra till en mer positiv utveckling gällande samverkan i Södertälje. Möjligen kan detta även ge upphov till reflektioner kring samverkan i andra liknande sammanhang.

Studiens frågeställningar är:

- Vad lägger respektive myndighet i ordet samverkan?
- Hur samverkar socialtjänst och polis kring ungdomsbrottslighet i Södertälje?
- Hur påverkar strukturella och arbetskulturella möjligheter och hinder samverkan?
- Hur anser informanterna att samverkan skulle kunna förbättras?

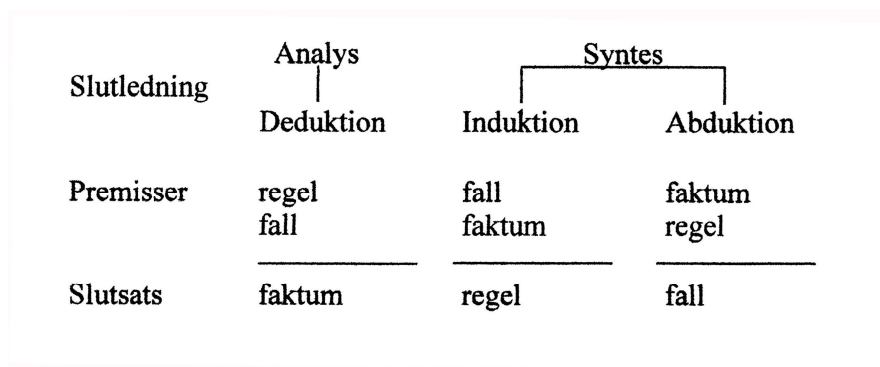
1.3. Disposition

Uppsatsen består av sju kapitel och inleds med ett kapitel som handlar om bakgrund, syfte och frågeställningar. Därefter kommer ett metodavsnitt som rör forskningsansats, tillvägagångssätt och etiska överväganden. I kapitel tre redogör vi för kunskapsläget vad gäller tidigare forskning. Det fjärde kapitlet innehåller den teoretiska ramen för studien. I kapitel fem presenterar vi sen en juridisk översikt samt policydokument för samverkan mellan socialtjänst och polis. Resultatet från intervjuerna redovisas i kapitel sex och en analys av resultatet ges i kapitel sju. I kapitel sju redogör vi även för vidare forskning och egna reflektioner kring genomförd studie.

2. Metod

2.1. Val av metoder

Studien har en abduktiv ansats. Detta innebär att fallstudien utgår från knapphändiga fakta för att sen pröva erfarenhetsgrundade eller nyskapande föreställningar. Målet är att konstruera, alternativt rekonstruera, hur det skulle kunna vara (Johansson, 2002, s. 24). Johansson beskriver karaktären hos den abduktiva studien som en gåta. Problemet är den begränsade mängden fakta men trots det så vill man lösa gåtan för att skapa mening. Till skillnad från den induktiva metoden, som är beroende av ett överflöd av fakta, bygger den abduktiva på ofullständiga fakta tillsammans med en drivande föreställning av något slag (a. a.). För att tydliggöra förhållanden mellan deduktion, induktion och abduktion använder vi oss av figur 1, som vi hämtat från Johanssons artikel (a. a., s. 22).

Figur 2:1 Förhållandet mellan deduktion, induktion och abduktion

Vi har valt en abduktiv ansats eftersom det inte finns så mycket skrivet om detta ämne samt för att vår slutsats inte ska mynna ut i en regel eller teori utan mer i en fallbeskrivning, en beskrivning av hur det ser ut i Södertälje, såsom figuren ovan visar.

Studien innefattar en litteraturgenomgång. I denna går vi igenom de relevanta böcker, artiklar, forskning samt verksamhetsplaner som är aktuella för studien. Vi har även gått igenom lagrum som berör samverkan mellan polis och socialtjänst. Studien innefattar även en litteraturstudie i bemärkelsen att vi fördjupat oss i relevant litteratur för ämnet som vi använt oss av i analysen.

Studien använder sig av kvalitativa intervjuer. Vi har en fenomenologisk ansats vilket betyder att vi eftersträvar att få kunskap om intervjupersonernas livsvärld och tolka meningen i de centrala teman som vi undersöker (Larsson, Lilja & Mannheimer, 2005, s. 93). Vi har använt oss av halvstrukturerade frågor. Detta innebär att vi har styrt frågorna i vissa teman men lämnat utrymme för de tillfrågades egna reflektioner och ställt följdfrågor utifrån svaren (Kvale, 1997, s. 117). De teman som vi har deltat in frågorna i är; samverkan, strukturella möjligheter och hinder samt arbetskulturella möjligheter och hinder för samverkan samt hur samverkan kan förbättras, se bilaga 1. Frågorna har varit av explorativ och undersökande karaktär.

De teoretiska analysverktyg vi använt oss av är bland annat systemteori, nyinstitutionalism samt policydokument och lagar. I de intervjuer vi genomfört har vi ett fenomenologiskt perspektiv vilket innebär att vi fokuserat på intervjupersonernas upplevelse och livsvärld (Larsson, Lilja & Mannheimer, 2005, s. 93). Vid analysfasen i studien har vi sökt göra jämförelser och finna mönster i den information vi samlat in. Vi har jämfört yrkesgrupperna poliser och socialarbetare samt de båda yrkesgruppernas inbördes skillnader och likheter. Vi har även analyserat den information vi fått från intervjupersonerna utifrån de teorier vi nämnt ovan för att därigenom kunna tolka och dra slutsatser i linje med studiens syfte.

Då vi har valt ut intervjupersonerna utifrån vissa kriterier så kan resultatet inte statistiskt generaliseras (Kvale, 1997, s. 210). Även omfattningen och karaktären av studien påverkar generaliserbarheten och gör att det är svårt att utifrån empirin dra för stora slutsatser om verkligheten. Vår förhoppning är istället att resultatet från studien kan peka på tendenser till generella slutsatser.

2.2. Arbetsfördelning

Vi har valt att i stor utsträckning arbeta tillsammans med att skriva den här uppsatsen. Även när vi har delat upp arbetet så har vi ofta suttit i samma rum och skrivit och diskuterat materialet med varandra. Eftersom vi tillsammans har läst igenom och bearbetat materialet så står vi båda som ansvariga för allt som har skrivits i uppsatsen. Vi ska dock presentera vilka delar som vi har tagit ett huvudansvar för samt vilka delar vi helt och hållet skrivit ihop. Evelina har skrivit större delen av förordet och bakgrunden. Vi har tillsammans skrivit sammanfattningen, syftet och frågeställningarna samt val av metoder. Karl har skrivit innehållsförteckningen. Under metoddelen har Evelina skrivit arbetsfördelningen, etiska överväganden, avgränsningar och urval, intervjuerna samt validitet och reliabilitet. Karl har under metodelen skrivit dispositionen, litteraturgenomgång och sökmetoder, organisationsbeskrivningar samt källkritik. Karl har skrivit merparten om kunskapsläget, Evelina skrev om artiklar om samverkan. Under teorier så har vi skrivit några teorier var. Evelina har skrivit om juridiken och vi har skrivit om ett policydokument var. Resultatdelen delade vi upp så att Karl har renskrivit fem intervjuer och Evelina fyra. Tillsammans har vi sedan sammanställt resultatdelen, Karl har utformat sammanställningsmallen. Evelina har sammanfattat resultatdelen. Analysen har vi diskuterat och sammanställt ihop. Egna reflektioner har vi också skrivit tillsammans. Frågeformuläret utformade vi tillsammans. Karl har skrivit merparten av bilagorna.

2.3. Avgränsningar och urval

En av våra största avgränsningar var att vi valde samverkan gällande just ungdomsbrottslighet. Socialtjänstens och polisens arbete går in i varandra i flera stora områden så som missbruk, våld i hemmet, barn som far illa med mera. Att fråga efter hur samverkan mellan socialtjänsten och polisen ser ut utan att avgränsa ansåg vi bli för stort för vår tidsbegränsade studie. Vi har dessutom båda ett

stort intresse av att arbeta med ungdomar och därav kom avgränsningen till ungdomsbrottslighet naturligt för oss.

Vi valde att göra vår studie med poliser och socialarbetare i Södertälje. Vi hade sedan tidigare kännedom om att en före detta elev på Ersta Sköndal högskola arbetar på polisen i Södertälje som en länk mellan polis och socialtjänst. Vi valde att kontakta henne och fick då en positiv respons om att göra studien där. Hon gav oss också namn på en chef inom polisen och en inom socialtjänsten som hon tyckte vi skulle kontakta. Efter att ha fått en positiv respons även i kontakten med cheferna valde vi att göra vår studie i Södertälje. Vi hade även en diskussion med vår handledare om hon tyckte Södertälje skulle lämpa sig bra för studien och hon uppmuntrade oss i valet.

Urvalet av intervjupersoner lämnade vi helt till de chefer som vi pratade med på respektive myndighet. Vi lämnade våra önskemål om att intervjupersonerna skulle ha erfarenhet av samverkan och av arbete med ungdomsbrottslighet. Vi är medvetna om att dessa önskemål kan ha påverkat studien eftersom önskemålen om att ha erfarenhet av samverkan betydde att de som inte samverkar men ändå arbetar med ungdomsbrottslighet inte tas med i studien. Vi tror dock att vi genom intervjufrågorna kring myndigheternas samverkan kan ge en bild av hur samverkan i en mer generell mening ser ut mellan polisen och socialtjänsten gällande ungdomsbrottslighet i Södertälje. Vi blev tilldelade fyra manliga poliser, två kvinnliga och tre manliga socialarbetare. Vi diskuterade kring den ojämna könsfördelningen bland intervjupersonerna. Då svårigheterna att överhuvudtaget få tillräckligt med intervjupersoner hos polisen var stora så var våra valmöjligheter inte så många. Men vi kom även fram till könsfördelningen på intervjupersonerna hade en mindre betydande roll då studiens inriktning mer intresserade sig för intervjupersonernas plats i organisationen och deras erfarenhet av samverkan.

Vår avsikt i början av studien var att intervjua fem socialarbetare och fem poliser. Vi fick dock ett bortfall på en polisintervju. Som vi tidigare beskrivit lämnade vi våra önskemål om antalet intervjupersoner till cheferna. På en del av polisorganisationen hade vi dock stora svårigheter att få två intervjuer tilldelade. Vi kontaktade vid upprepade tillfällen polisen och blev flera gånger lovade att en person skulle återkomma om intervjuer. Detta skedde dock inte varpå vi i ett sent skede frågade den andra, redan tillfrågade delen i polisorganisationen, om fler intervjuer. Vi fick då tilldelat en annan intervjuperson. Dock blev det ett bortfall på en intervju. De poliser vi intervjuade arbetar i två olika närpolisområden i Södertälje och de socialarbetare vi intervjuade har olika uppgifter och typer av tjänster inom socialtjänsten vilket vi anser ger en bredare synvinkel på samverkan.

Genom att avgränsa studien till Södertälje så kommer vår studie egentligen bara kunna säga något om samverkan just där. Studien är därför inte generaliserbar ur ett större perspektiv. Vi tror dock att en geografisk avgränsning var nödvändig för att vi överhuvudtaget skulle kunna yttra oss om hur samverkan mellan socialtjänst och polis ser ut gällande ungdomsbrottslighet. Samverkan mellan de olika myndigheterna har utifrån vår tidigare erfarenhet sett ganska olika ut och därför tror vi inte att det går att generalisera frågan om samverkan i stort. Vi har dock valt att ta med *Strategi för att samverka*, en rapport kring samverkan som Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Myndigheten för

skolutveckling tillsammans har givit ut där det beskrivs hur den önskvärda samverkan mellan myndigheterna ska se ut (Josefsson, 2007).

2.4. Litteraturgenomgång och sökmetoder

I arbetet med att hitta relevant litteratur för studien har vi sökt i ett antal databaser. De sökord som främst användes var *samverkan*, *socialtjänst/socialtjänsten*, *polis/polisen*, *samarbete*, *ungdom*, *ungdomsbrott*, samt *unga kriminella*. Under arbetet med litteratursökningar, och genomgången av resultaten, bestämde vi oss för att begränsa oss till endast svensk litteratur då undersökningen rör förhållanden som kan anses vara speciella för den svenska kontext de berörda myndigheterna befinner sig i. Vi ville dock söka även engelskspråkigt litteratur i ett inledningsskede för att få en uppfattning om antagandet ovan var riktigt. På engelska har vi använt sökorden *social work*, *cooperation*, *police*, *social servive*, *social service agency*, *youth*, *youth crime* och *collaboration*. Efter överblick av de sökresultat vi fick bestämde vi oss för att i fortsättningen hålla oss till svensk litteratur. De databaser som vi först och främst använt oss av är; Sköndals bibliotekskatalog, Stockholms stadsbiblioteks bibliotekskatalog, Socialstyrelsens sökmotor för publikationer, Libris, Socindex, Google Scholar, Artikelsök och Academic search elite. Som hjälp i sökningen efter relevant litteratur bokade vi även Annete Krengel, bibliotekarie, under en timma (personlig kommunikation, 12 mars, 2008). Vi har även avgränsat sökningen på så sätt att vi endast studerat skrifter som inte är äldre än 10 år. Detta efter rekommendation från Magnus Karlsson, biträdande prefekt och forskare på Ersta Sköndal högskola (personlig kommunikation, 11 februari, 2008).

Att helt och fullt redogöra för alla sökträffar på alla olika ordkombinationer anser vi inte vara relevant för studien. Vi ska dock ge några exempel på sökningar, träffar och teman utifrån de sökningar vi genomfört. Om man i Libris webbsök använder polis/polisen och socialtjänst/socialtjänsten som sökord så får man elva träffar. Om man sen tar bort de som är äldre än tio år så blir det bara fyra träffar kvar. Av dessa fyra handlar bara en om samverkan mellan polis och socialtjänst. De andra handlar om sexuella övergrepp, om hur polis och socialtjänst uppmärksammar barn som bevittnar våld i hemmet och den sista om ”det goda mötet eller en outtalad könskonflikt”. Om man istället söker på orden; socialtjänst/socialtjänsten och samverkan får man 43 träffar inom området som skulle kunna vara aktuella. Av dessa handlar 18 om socialtjänstens specifika samverkan med andra myndigheter dock inte med polisen. Fem träffar är utvärderingar av specifika projekt som är så pass individuellt utformade att det är svårt att se relevansen för vår studie. Fyra träffar handlar enbart om samverkan gällande barn. Tre träffar gällde samverkan kring missbruk och ytterligare tre handlade om samverkan inom sjukvården. De sista elva träffarna handlade om allt möjligt och är svåra att kategorisera. Dock var några av dem intressanta för fortsatt läsning då de handlade om samverkan mer generellt. Exempel på en sådan träff är Samverkan: välfärdsstatens nya arbetsform (Danermark & Kullberg, 1999).

Efter att ha gått igenom de olika sökmotorerna på tidigare beskrivna sätt, har vi fått ett antal träffar värda att nämna lite närmare. Några författare tar upp samverkan med utgångspunkt kring ungdomsbrottslighet (Forkby, 2005; Jensen, 1998; Berlin, 2006). Ytterligare några författare talar om samverkan på ett mer generellt plan men ofta med utgångspunkt och exempel från socialtjänstens samverkan med andra myndigheter än polisen (Danermark & Kullberg, 1999; Danermark, 2000; Socialstyrelsen & Länsstyrelserna, 2004; Lind, Mosholt & Schultz, 1999). Några författare berör även samverkan mellan polis och socialtjänst (Forkby, 2007; Josefsson, 2007; Lindkvist, 2007; Engelbrektsson, 2006; Skoglund, 2006).

Vidare har vi använt oss av det som Backman kallar manuell sökning. Det innebär att vi via den funna litteraturens referenslistor har sökt oss vidare till andra texter som visat sig vara intressanta (Backman, 1998, s. 150-152). På detta sätt har vi funnit bland annat följande litteratur:

Ungdomsbrottsutredningens betänkande, Ingripande mot unga lagöverträdare (SOU 2004:122), *Samhället som nätverk: om nätverksanalys och samhällsteori* (Borell och Johansson, 1996) och *Nätverksboken- om mötets möjligheter* (Forsmark och Wallmark, 1998).

Vi har även fått tips om litteratur från olika personer som vi träffat eller på annat sätt fått kontakt med. AnneLi Vainik (personlig kommunikation, 3 mars, 2007), socionom som arbetar med ungdomsbrottslighet i Södertälje, rekommenderade FOU-rapporten; *Socialt arbete i polisens värld – Samverkans villkor och organisering* (Forkby 2007). Pernilla Liedgren Dobronravoff (personlig kommunikation, 22 februari, 2007), lärare på Ersta Sköndal högskola, tipsade oss om; *Organisationer och samhällen* (Ahrne och Hedström, 1999) och *Forskningsmetoder i socialt arbete* (Larsson, Lilja & Mannheimer, 2005). Ulf Humlesjö (personlig kommunikation, 18 februari, 2007), lärare på Ersta Sköndal högskola rekommenderade oss att läsa de böcker som Berth Danermark skrivit om samverkan. Ungefär hälften av den litteratur som vi personligen blev rekommenderade var litteratur som vi även fann via sökningar i tidigare nämnda databaser.

Efter sökningarna har vi gått igenom litteraturen vi funnit för att därefter gjort ett urval beroende på innehåll och fokus för studien. Viss litteratur har vi läst från pärm till pärm medan annan litteratur har vi endast läst mindre delar av för att göra urvalet.

2.5. Källkritik

En grundläggande kritik mot den litteratur som vi använder har att göra med utbudet av studier inom området. Som vi tidigare nämnt så finns det inte så mycket skrivet om samverkan mellan polis och socialtjänst. Ännu mindre finns det skrivet om samverkan när det gäller ungdomsbrottslighet. Denna omständighet får till följd att vi inte kunnat vara selektiva i den omfattning som varit önskvärt, gällande val av litteratur. Viss litteratur som vi valt har heller inte samverkan mellan polis och socialtjänst i fokus utan fokuserar snarare på samverkan mellan socialtjänsten och andra aktörer. Vi tror dock att delar av ovan nämnda böcker går att generalisera på samverkan mellan socialtjänsten och flera andra myndigheter.

En annan kritik gäller böcker som Danermark (1999, 2000) skrivit och/eller hur de används. När vi fördjupade oss i ämnet och läste en del litteratur kring samverkan visade det sig ganska snart att mycket av de böcker, rapporter och uppsatser vi använder, i sin tur använder sig mycket eller ganska mycket av Danermarks böcker. Detta kan förstås vara en naturlig följd av att det inte finns så mycket forskning inom området. Det kan också ha att göra med att dessa böcker är relevanta när det gäller samverkan. Man kan dock fråga sig vilka följder det kan få om Danermarks böcker bygger på felaktiga slutsatser eller empiri. Här ser vi ett eventuellt problem vad gäller den litteratur vi använt i uppsatsen.

2.6. Intervjuerna

Intervjuerna har skett på intervjupersonernas arbetsplats och innefattat fyra poliser från Södertälje och fem socialarbetare, som helt eller delvis arbetar med ungdomsbrottslighet i detta område. Vi som skrivit uppsatsen har båda deltagit vid intervjuerna.

Forskningsintervjuerna har spelats in på Mp3 spelare. Under bearbetningen av det insamlade materialet valde vi delvis att arbeta individuellt men diskuterade även materialet gemensamt för att minimera feltolkningar. Frågorna till de olika intervjupersonerna liknade varandra i stor utsträckning. Vi ställde dock följdfrågor utifrån de svar vi fick och dessa har därför skilt sig åt i de olika intervjuerna. Under renskrivningen av intervjuerna skrev vi först ner ordagrant vad informanterna svarat på frågorna. Därefter använde vi oss av metoden meningskoncentrering, vilket i korthet innebär att man koncentrerar och förkortar längre meningar samtidigt som man är varsam att inte ändra innebörden i dessa (Kvale, 1997, s. 175).

För att uppnå studiens syfte valde vi att dela in våra frågor till intervjupersonerna i fyra huvudsakliga teman. De olika temana handlade om begreppet samverkan, strukturella möjligheter och hinder för samverkan, arbetskulturella möjligheter och hinder för samverkan samt förbättring av samverkan. För sammanställningen och bearbetningen av det insamlade materialet använde vi oss av något som vi kallade för sammanställningsmall av intervjuresultat. Denna mall presenteras som bilaga 5 till uppsatsen och visar hur vi delade in och arbetade med intervjumaterialet utifrån de olika temana. Vi delade upp intervjuerna mellan oss och läste igenom dem en i taget. Därefter klippte ut det i intervjumaterialet som var intressant utifrån de olika temana. Det utklippta materialet klistrade vi in i sammanställningsmallen. Vi läste därefter igenom varandras sammanställningar för att undvika att vi hade missat väsentlig information samt diskuterade den information som var svår att placera in. Vi använde sedan sammanställningsmallen som underlag för resultatdelen.

Det intressanta för studien var inte att se vilken individ som tyckte vad, utan snarare om det finns olika synsätt professionerna emellan. Det är också intressant att se om samverkansmöjligheter och hinder är beroende av var i organisationen man arbetar. I presentationen av resultatet har vi oftast presenterat intervjupersonernas synpunkter och svar utifrån benämningen polis eller socionom. Vi kommer alltså inte att ange vid namn vem av intervjupersonerna som sa vad. Vi kommer dock att

ibland, där det är av särskilt intresse, ange vilken plats i organisationen intervjupersonen har för att kunna dra slutsatser om huruvida samverkan är en naturlig del i arbetsgruppen som stort eller endast inom vissa delar. Vi har inte kunnat erbjuda intervjupersonerna full anonymitet men vi har valt att inte skriva ut vem som säger vad både av de skäl som uppges ovan samt av hänsyn till intervjupersoners önskan i denna fråga.

Intervjupersonerna

Våra intervjupersoner arbetar alla som tidigare nämnts inom antingen socialtjänsten eller polisen i Södertälje. De har varit väldigt hjälpsamma i vårt arbete med uppsatsen och utan deras hjälp hade vi inte kunnat genomföra denna studie. Nedan följer en kort presentation av våra intervjupersoner:

Niklas - gruppchef och polisinspektör på poliskontoret i Hovsjö, Södertälje. Niklas har jobbat som polis i sex år.

Erik - gruppchef och polisinspektör på Ronna poliskontor i Södertälje. Han har jobbat som polis i sex år, i Ronna 2,5 år och som gruppchef 1 år.

Lars - arbetar som polis på Ronna polisstation. Lars blev färdig polis -94 och har jobbat sen dess.

Mattias - har varit färdig polisassistent sen ett år och tre månader tillbaka och har under denna tid arbetat på utryckningsenheten i Södertälje. Senaste månannden har han dock arbetat på Hovsjö poliskontor där han är på så kallad rotationstjänst under ett halvår.

Joachim - arbetar som samordnare för ungdomstjänst på socialtjänsten i Hovsjö. Har arbetat 14 år som fältassistent.

Mikael - arbetar som fältassistent inom socialtjänsten där han har arbetat sedan socionomexamen 2007.

Ulrika - arbetar som gruppchef för Barn och Ungdomsenheten på socialtjänsten i Hovsjö.

Karin - arbetar som socialsekreterare på mottagningsgruppen på Barn och Ungdomsenheten på socialtjänsten i Hovsjö

Andreas – arbetar även han som socialsekreterare på mottagningsgruppen på Barn och Ungdomsenheten på socialtjänsten i Hovsjö. Har arbetat som socionom sedan 2003.

2.7. Validitet och reliabilitet

Validitet innebär att man undersöker det man ska och inget annat (Thurén, 2007, s. 26). Vi har använt oss av validitetens verktyg som är att ifrågasätta, kontrollera och att teoretisera, detta för att söka resultatets trovärdighet, rimlighet och tillförlitlighet (Kvale, 1997, s.218-220). Det kan dock vara svårt att teoretisera eftersom kvalitativa metoder beskriver en sammansatt verklighet. Vi har även försökt att bibehålla ett kritiskt förhållningssätt gentemot det insamlade materialet. En svårighet som vi kan se är hur urvalet av intervjupersoner har gått till. Genom att endast intervjua de med erfarenhet av samverkan så är vi medvetna om att det kan ha blivit ett snett urval. Detta är något som kan ha varit

missvisande och missgynnad validiteten. Vi anser dock att det var viktigt att intervjua de med erfarenhet av samverkan då detta var en stor fördel för att kunna svara på våra frågor. Vi har även intervjuat cheferna på respektive arbetsplats för att även få deras kunskap om den strukturella styrningen och upplevelser av samverkan.

Utformningen av frågorna har som tidigare nämnts varit öppna för att inte reliabiliteten ska sänkas av att intervjuaren ställer ledande frågor (Kvale, 1997, s. 145-146). Vi har dock frågor som följer det tema vi skriver om för att få svar på vårt syfte med uppsatsen. Två provintervjuer har genomförts med socialarbetare Carl-Magnus Palm och polis Per Bjurstöm för att testa om frågorna är tydliga och relevanta, detta är också ett led i att öka reliabiliteten (Neuman, 2003, s. 181). För att öka reliabiliteten ytterligare har vi efterfrågat att de intervjuade ska ha erfarenheter av samverkan mellan socialtjänsten och polisen i olika slags ärenden, gärna under flera år.

2.8. Etiska överväganden

Vi har i vår studie tagit hänsyn till och beaktat de regler som tas upp i Lag (2003:460) om etikprövning av forskning som avser människor samt Vetenskapsrådets forskningsetiska principer (2008). Vi har även följt informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. I praktiken har detta skett genom att vi informerat våra intervjupersoner om vilka vi är, var vi kommer ifrån och vårt syfte med uppsatsen. De fick även läsa igenom våra frågeställningar och blev informerade om frivilligheten i deltagandet och att de när som helst kunde välja att avbryta sitt deltagande. Vi har även erbjudit intervjupersonerna att delta under fiktiva namn. Det gick dock inte att erbjuda full anonymitet för dem som deltog då de var så få till antalet och eftersom vi i uppsatsen anger vilka arbetsplatser intervjuerna är gjorda på. Detta informerade vi om innan intervjun. Gällande cheferna kunde vi dock inte erbjuda anonymitet på grund av deras position. Detta informerade vi dem om innan de tog ställning till om de ville vara med i studien. Intervjupersonerna gavs även möjligheten att läsa igenom det utskrivna intervjumaterialet och göra förtydliganden innan vi använde deras intervjuer i uppsatsen. Före intervjuerna informerade vi om att all insamlad data endast kommer att användas och läsas av oss och inte användas i kommersiellt eller ekonomiskt syfte. Efter att uppsatsen är klar och godkänd kommer vi att förstöra bandinspelningarna och intervjuutskriftena.

Vi har övervägt hur intervjuerna kan komma att påverka intervjupersonernas arbetssituation och i vår utformning av frågorna valde vi att inte ställa frågor som kunde leda till att de intervjuade kom i en dålig dager. I vår analys diskuteras dock deras svar och vi har dragit de slutsatser som vi ser att materialet visar på även om det skulle rikta kritik åt något håll. Vi har dock strävat efter att inte på något sätt utelämna känsliga uppgifter. Eftersom intervjupersonerna gavs möjlighet att läsa igenom sina svar så har vi utgått ifrån att vi kan använda det materialet obehindrat men med tillförsikt. Innan intervjuerna genomfördes förklarade vi samtyckeskravet och fick deras muntliga godkännande detta för att undvika otydligheter.

3. Kunskapsläge

Samverkan mellan olika myndigheter verkar vara ett relativt outforskat område. En av anledningarna till detta kan vara att samverkan först på senare år har lyfts fram på ett tydligare sätt inom den offentliga sektorn, även om samverkan självklart har funnits under en lång tid. Danermark, som själv forskar på samverkan, menar att en av anledningarna till att det finns dåligt med forskning är att samverkan som mer generellt fenomen är en ganska ny arbetsform (Danermark & Kullberg, 1999, s. 33). Dessutom tar forskning tid att genomföra och kommunicera vilket också har betydelse. Danermark och Kullberg skriver att det är: ”*förvånande att så lite forskning bedrivits inom området*” (a. a.).

I sökningen efter tidigare forskning har vi efter hand valt att avgränsa oss till svensk forskning då vi anser att utländsk forskning inte är direkt tillämpbar på svenska förhållanden. Den svenska kontext som polis och socialtjänst befinner sig i är starkt präglad av svenska lagar, den svenska välfärdsstatens omfattning och organisation, professionernas ställning och så vidare. För att inte dra några förhastade slutsatser har vi dock sökt vetenskapliga rapporter och artiklar även på engelska för att om möjligt finna forskning som vi kan använda oss i studien. Det är dock inom svensk forskning och litteratur som vi funnit intressanta forskningsrapporter och uppsatser.

3.1. Samverkansprojektet Ung och Trygg på Järva

I studien kring samverkansprojektet *Ung och trygg på Järva* tas flera aspekter på samverkan mellan polis och socialtjänst upp (Lindkvist, 2007). Författaren visar att det inom båda organisationerna finns skillnader på hur man ser på samverkan beroende på vart i hierarkin den intervjuade befinner sig. Studien visar att cheferna överlag är mer positiva till samverkan medan ”fotfolket” har en mer skeptisk hållning. De sistnämnda uttryckte sig i termer om att samverkan är styrt uppifrån och inte tillräckligt förankrat inom organisationerna. Samordnaren för projektet talar även om en avsaknad av delaktighet från chefernas sida. Detta gör att framtiden för samverkansprojektet enligt samordnaren ser mörkt ut. Författaren kopplar tydligt sin empiri till tankar om att skillnaden i synen på projektet har sin upprinnelse i skillnader i organisatoriska förhållanden (a. a. s.60).

3.2. Samverkan, välfärdsstatens nya arbetsform

Boken *Samverkan, välfärdsstatens nya arbetsform*, handlar om hur skillnader i regelverk, kunskaps- och förklaringsmodeller kan leda till problem när det gäller samverkan (Danermark & Kullberg, 1999). Genom studien beskriver författaren hur socialtjänsten, sjukvården och försäkringskassan har lärt sig identifiera de samverkansproblem som finns samt hur de hanterar de problem som samverkan innebär (a. a.). Även om studiens empiri inte berör polismyndigheten tror vi ändå att resultatet på ett övergripande plan kan appliceras på samverkan mellan socialtjänsten och polismyndigheten. Danermark och Kullberg drar bland annat slutsatsen att ett lyckat samverkansprojekt inte beror på att

hämmande faktorer inte finns utan snarare på att gynnande faktorer väger upp och motverkar de hämmande faktorerna (Danermark & Kullberg, 1999, s. 157). De menar att kollegial jämlikhet, goda sociala relationer en pragmatisk hållning är viktiga faktorer som motverkat dessa problemmekanismer (a. a. s. 158). Vidare menar de att det av förklarliga skäl finns olika kunskapstraditioner inom olika organisationer vilka kommer utveckla olika modeller. Problemet i samverkan är inte i första hand att det finns olika modeller utan att det brister i respekten och insikten för varandras modeller (a. a., s. 167).

3.3. Socialt arbete i polisens värld – Samverkans villkor och organisering

I Forkbys rapport om samverkansprojekt mellan polis och socialtjänst beskrivs vikten av att ha en gemensam syn i exempelvis vilka ungdomar som är i riskzonen (Forkby, 2007). Detta är en viktig del i samverkan då varje deltagare kan få bära konsekvenserna av de andras agerande. Kunskap om exempelvis vilka ungdomar som befinner sig i riskzonen beskriver Forkby som en direkt handlingskunskap som konstrueras för ett visst sammanhang. Denna kunskap kommer delvis att se olika ut hos polisen och socialtjänsten varför det i samverkan blir viktigt att söka nå en samsyn angående detta (a.a. s. 32). Vidare tar Forkby upp, och pekar på skillnaden mellan organisation och organisering. Han menar att organisering är den faktiska struktureringen av de handlingsmönster och handlingar som äger rum för att utföra en arbetsuppgift. Organisationen har däremot som uppgift att ordna resurser, bevaka etablerade handlingsmönster, idéer och bevaka omvärlden. Med andra ord är organisationen till för att bevaka arbetet och tillhandahålla resurser medan organiseringen är till för att få arbetet utfört. I sitt resonemang drar Forkby slutsatsen att; ”*Relationen mellan organisationen och organiseringen är en latent källa till konflikter.*” (a. a. s. 20-22).

3.4. Artiklar om samverkan mellan polis och socialtjänst

I vår sökning efter tidigare forskning kring samverkan mellan polis och socialtjänst fann vi en rad artiklar på detta tema. År 2006 hade tidskriften *Socionomen* i sin första upplaga för året temat ”Samverkan mot brott”. Många exempel på god samverkan mellan socialtjänst och polis gällande ungdomsbrottslighet lyftes fram. Bland annat i Malmö har en god samverkan byggts upp mellan socialtjänst och polis gällande ungdomsbrottslighet. Malmö är den staden i Sverige där flest rån per invånare begås (Skoglund, 2006, s. 12-13). Ett samarbete kring rån av unga mot unga har byggts upp i staden. Flera socionomer har i Malmö sina arbetsplatser på polisstationen och samverkan kring medling och arbete med brottsoffer är utbrett.

I en annan artikel i samma nummer intervjuas socionomen Ann-Marie Begler som är näst högsta chef inom polismyndigheten i Sverige kring samverkan mellan polis och socialtjänst (Berlin, 2006, s. 10). I artikeln berättar hon att hennes upplevelse är att samverkan mellan de båda myndigheterna fungerar bättre än innan. Något som hon tror är väldigt viktigt är att förstå varandras kulturer inom

myndigheterna. Hon menar också att det finns bra exempel på samverkan på olika håll i landet och att det kännetecknas av regelbundna träffar mellan myndigheterna där man byter information av olika slag. Hon menar även att det finns en risk att vilja skylla en bristande samverkan på sekretessen men att det istället handlar om brist på kunskap för hur samverkan ska fungera. Vidare tror Begler att brottsförebyggande råd är en bra plattform för att skapa och komma överens om gemensamma strategier. Hon tror också att närpolisreformen har lett till att kommunikationen mellan polis och socialtjänst förbättrats och att de tidigare skarpa motsättningarna mellan myndigheterna nu börjar suddas ut. Ibland kan en övertro på den andres insatser göra att orealistiska förväntningar byggs upp därför är det viktigt att ha kunskap om den andres ansvarsområden (Berlin, 2006, s. 10).

Även i Göteborg har samverkans projekt inletts och gett goda resultat (Engelbrektsson, 2006, s. 22-24) Exempelvis har polisen kopplat in socialtjänsten initialt vid gripanden av unga brottslingar. Socialsekreterare var då med under alla förhör och höll nätverksmöten där föräldrarna till de gripna fick träffas. Målet är att föräldrarna till den gripna inom 24 timmar ska få respons från socialtjänsten och att insatser ska formuleras omedelbart.

4. Teoretisk ram

Det finns många olika ord som beskriver samverkan. Samordning, samarbete, och tvärprofessionellt arbete är några av dem. Den definition som vi avser att använda är samverkan, då det används i de lagtexter och rapporter som vi har med i uppsatsen från både polisstyrelsen och socialstyrelsen.

Samverkan är: ”när någon eller några tillför sina specifika resurser, kompetenser och/eller kunskaper till en uppgift som man gemensamt har att genomföra” (Josefsson, 2007, s. 11).

Vi har valt att definiera vad en god samverkan är utifrån rapporten *Strategi för samverkan* som lyfter fram tre viktiga förutsättningar (a. a., s. 17-19).

1. Tydlig styrning och engagemang från ledningen,
2. Tydliga strukturer
3. En samsyn i samverkan mellan aktörerna

Definitionen av strukturell har vi hämtat från ordet struktur som betyder ordna. Det kan också betyda samband mellan delar i en helhet. Med strukturella hinder och möjligheter menar vi därför de juridiska- och politiska regleringar samt ledningsorganisatoriska styrningar som påverkar samverkan.

Vi definierar arbetskultur som allt sådant som påverkar och påverkas av människor i arbetet. Det vi syftar till i första hand är mellanmännsliga interaktioner såsom jargong, attityder och tankar kring både den egna och andra professioner.

Med ungdom avser vi den som fyllt tretton men inte arton år. Med ungdomsbrott/ungdomsbrottslighet menar vi alla de kriminella handlingar som utförs av den som fyllt tretton men inte arton år.

4.1. Systemteori och socialekologi

Vi har i vår studie ett antagande om att samverkan är viktigt och i slutändan påverkar den unge. Genom att studera samverkan och samspel mellan människor så har vi kommit in på systemteori. Systemteorin handlar om samspel mellan olika individer och den ömsesidiga påverkan människor har på varandra (Forsberg & Wallmark, 1998, s. 23-24). Enligt systemteorin bildar människor kommunikationssystem som är ständigt fortgående. En persons identitet utvecklas i samspel med andra. Varje system är i sig en del av ett större system där alla system innehåller delsystem. För att dra en parallell till vår studie så kan man tänka att både polisen och socialtjänsten är system i sig men att de är del av ett större system och styrs av lagar som reglerar deras samverkan och samspel. Även inom de olika myndigheterna finns det delsystem, våra informanter ingår i system som arbetar med just ungdomsbrottslighet. De olika systemen påverkar varandra vilket även polisens och socialtjänstens skilda arbeten gör. Systemteorin menar att en förändring i ett system leder till förändring i andra delar i systemet (a. a. s. 25). Detta borde rimligtvis stämma in i polisens och socialtjänstens arbete. Om till

exempel tre socialarbetare som arbetar med unga skulle bli uppsagda i en kommun så skulle detta förmodligen påverka polisens arbetssituation.

Systemteorin beskriver även gränser som system sätter upp gentemot andra system för att bestå som en enhet. Inre gränser sätts upp för att upprätthålla vissa skiljelinjer.

Den amerikanska barnpsykologen Urie Bronfenbrenner har beskrivit de sociala nätverkens ekologi och samspel i Bronfenbrenners utvecklingsekologiska modell (Forsberg & Wallmark, 1998, s. 38-41). Alla människor ingår utifrån modellen i ett pågående samspel mellan flera sammanhang. De system som individen själv ingår i kallas mikrosystem, exempelvis jobb, familj eller skola. En individ ingår vanligtvis i många olika mikrosystem. Kontaktvägarna mellan de olika mikrosystemen kallar Bronfenbrenner för mezzosystem. I mezzosystemet är individens direkta möjlighet till påverkan marginell men individen påverkas ibland i väldigt stor utsträckning av den dialog som förs mellan mikrosystemen. Nästa nivå kallas för exosystem och består av utanförliggande system som påverkar individen men dit individen inte själv tillhör. Exempelvis påverkar kanske tillgången på knark bland ungdomar socialarbetaren även om socialarbetaren inte själv är en del av det system som nyttjar drogerna. Det övergripande systemet i modellen kallas för makrosystem och utgör det omgivande samhället i stort. Till makrosystem tillhör kulturella värderingar, lagstiftningen samt den politiska och ekonomiska makten. Makrosystemets förändringar kan ha stor inverkan på individen till exempel kan stor arbetslöshet öka våld och rasism vilket påverkar både individen som privatperson och i sin profession som till exempel polis eller socialarbetare.

4.2. Nyinstitutionalismen

Som teoretisk modell för analys av relationerna mellan organisationer och myndigheter har vi valt nyinstitutionalismen. Framväxten av nysinstitutionell organisationsteori började genom John M Meyer och Brian F Rowan (Ahrne & Hedström, 1999, s. 80-81). De kritiserade den dåtida organisationsteorin som menade att organisationer var målinriktade slutna system och hävdade istället att förändringar inom organisationer beror på myter om vad som är effektivt och om hur organisationer ska se ut. Teorin understryker omgivningens påverkan på organisationen. Inspirerad av denna teori har Sune Sunesson skapat en modell för analysen av relationerna mellan institutioner eller organisationer (Danermark, 1999, s. 60). Han beskriver relationerna genom tre olika nivåer. Överst finns en överordnad domän bestående av samhälliga sektorer där övergripande lagar, regler och föreskrifter anger arbetet. Den andra domänen rör yrkesgrupper och som gör anspråk på att ha unika kunskaper kring ett aktuellt samhällsproblem, till exempel ungdomsbrottslighet. Den tredje domänen rör organisationer och deras organisationsnätverk, de typer av relationer som organisationen har till andra organisationer i sin omgivning. Enligt teorin är det relevant att skilja på de olika huvudmännen i ett samverkansprojekt. De olika anspråken om kunskap om ett aktuellt samhällsproblem som de olika huvudmännen gör bör urskiljas. I analysen av ett samverkansprojekt ska också utgångspunkterna i relationerna mellan de olika organisationerna analyseras (a. a., 60-61).

4.3. Instrumentellt och kulturellt organisationsperspektiv

Instrumentellt-, kulturellt och mytperspektivet är tre perspektiv som man organisationsteoretiskt kan använda för att studera och analysera organisationer. I princip kan man se nästan alla organisationer utifrån dessa perspektiv (Christensen, Laegreid, Roness & Røvik, 2005). För att lyfta fram det som är intressant för vår studie har vi valt att bara presentera de centrala delarna kring det instrumentella- och det kulturella perspektivet.

Det instrumentella perspektivet

Organisationer kan uppfattas som instrument eller redskap som har som uppdrag att uppnå vissa mål i samhället. I förlängningen kommer detta innebära att personalen i de offentliga organisationerna kommer att handla målrationellt. Detta innebär att de bedömer tillgängliga alternativ utifrån de konsekvenser som de har i förhållande till de fastställda målen för att därefter göra viljestyrda val mellan de tillgängliga alternativen (a. a., s. 32). Att det inom en organisation finns flera underenheter pekar på en syn på organisationer som heterogena med koalitioner som alla har olika mål och olika resurser för att uppnå dessa. De olika underenheterna, och deras personal, kan handla målrationellt men resultatet av deras arbete är beroende av de andra enheternas resurser och handlande (a. a., s. 33).

Den offentliga organisationsstrukturen är överlag formell och byråkratisk med tydlig arbetsfördelning, rutiner och hierarki. Organisationen är klart centraliserad och ledningen har därmed stora möjligheter för styrning och intern social kontroll. Till viss del kan även ledningen bedriva både politisk och social kontroll i omgivningen (a. a., s. 36-39).

Det kulturella perspektivet

Gällande kulturperspektivet menar Christiansen et. al. (2005, s. 52-53) att de informella normerna och värderingarna som över tid vuxit fram är minst lika viktiga som de formella. Kulturen i organisationen förändras och utvecklas genom anpassningar till både yttre och inre krav. Personalen socialiseras in i en slags gruppidentitet där personalgruppen oftast är enade och där det finns en ömsesidig tillit. Inom personalgruppen skapas ofta en stark etik och moral för vad som anses vara lämpligt beteende. Arbetskulturen är ofta konservativ och bakåtsträvande på så sätt att ”man gör som man brukar göra”. Detta beskriver Christiansen et. al (a. a. s. 54) som både ett hinder och en möjlighet. Hinder för att organisationen blir mindre flexibel och mer inåtvänd. Möjlighet för att handlingssättet ger stabilitet då det är mer standardiserat och intuitivt (a. a., s. 52-62).

5. Juridisk översikt och policydokument

5.1. Regleringar för socialtjänstens och polisen samverkan

I 3 kap 1 § SoL (2001:453), står det bland annat att socialtjänsten ska medverka i samhällsplaneringen och i samverkan med andra samhällsorgan till att främja goda miljöer i kommunen. I samma kapitel 4 § står det att socialtjänsten när det är lämpligt ska samverka med andra samhällsorgan. Även 3 kap 5 § SoL lyfter fram samverkan med andra samhällsorgan vid behov. Vikten av samverkan återkommer igen i 5 kap 1a § SoL där det står att socialnämnden skall i frågor som rör barn som far illa eller riskerar att fara illa samverka med andra samhällsorgan och andra som berörs. Dock gäller de begränsningar av utlämnade av uppgifter som följer av 15 kap SoL och av Sekretesslagen (1980:100), fortsättningsvis SekrL. Socialtjänstens sekretess regleras alltså både i 15 kap i SoL och SekrL till skillnad från Polismyndigheten som bara styrs av SekrL. Bestämmelser kring myndigheternas sekretess gentemot andra myndigheter regleras i 1 kap 3 § SekrL där det står att uppgifter som förekommer hos myndighet inte får röjas för andra myndigheter utom i de fall som denna lag uppger. Några av de förbehåll som finns gällande sekretessen regleras i 14 kap 1 § SekrL. Enligt denna paragraf hindrar sekretessen inte att uppgifter lämnas till andra myndigheter om uppgiftsskyldighet följer av lag eller förordning. Enligt 14 kap 2 § SekrL hindrar sekretessen exempelvis inte att uppgift om misstanke om brott lämnas till polismyndighet eller annan myndighet som bör ingripa mot brottet om påföljden för brottet är fängelse och kan föranleda annan påföljd än böter. År 2007 trädde dock en ändring i sekretesslagen i kraft gällande bland annat 14 kap 2 § SekrL. Denna ändring ökar socialtjänstens möjligheter att kunna lämna uppgifter som angår misstanke om brott där påföljden är lindrigare straff än ett års fängelse (SekrL, 2007:243). Enligt lagändringen i 7 kap 4 § SekrL så ska sekretessen inte utgöra ett hinder för socialtjänsten att lämna de uppgifter som behövs till polis när socialtjänsten påträffat en ungdom under arton år vid förhållanden som innebär uppenbarlig och överhängande risk för den unges hälsa och utveckling. Sekretessen kan efterges av den enskilde som uppgifterna gäller enligt 14 kap 4 § SekrL.

Kriminalvårdens och andra myndigheters skyldighet att genast anmäla till socialnämnden betonas i proposition 2002/03:53 (s. 16). Anmälan ska ske om de i sin verksamhet får kännedom om något som innebär att socialnämnden behöver ingripa till ett barns skydd. Det betonas även att det är myndigheters skyldighet att lämna alla uppgifter till socialnämnden som kan vara av betydelse för utredningen av barns behov av skydd. Enligt 3 § i PolisL (1984:387), föreskrivs det att polisen ska samarbeta med andra myndigheter vilkas verksamhet berör polisverksamheten. Särskilt åligger det polismyndigheten att fortlöpande samarbeta med socialtjänsten och snarast underrätta dessa om förhållanden som bör föranleda en insats från dem.

Socialtjänstens har ett huvudansvar i samverkansfrågor (prop. 2002/03:53, s. 57-58). Samverkan beskrivs enligt propositionen ha fungerat väl på många håll där ett tydligt ställningstagande för

samverkan har kommit från ledningsnivå. De goda erfarenheterna av samverkan ger enligt regeringen stöd för att fortsätta stödja samverkan både på individuell och övergripande nivå.

Då det har saknats uttalade strategier för hur samverkan ska ske beslutade regeringen att låta Socialstyrelsen, Rikspolisstyrelsen och Myndigheten för skolutveckling ta fram strategier för samverkan i frågor om barn som far illa eller riskerar att fara illa (prop. 2002/03:53, s. 57). De övergripande strategierna planeras ligga till grund för att kommunerna lokalt ska ta fram strategier för samverkan. Den färdiga rapporten *Strategi för samverkan* (Josefsson, 2007) kommer vi att använda oss av senare i denna uppsats.

Ur ett övergripande perspektiv har ledningen ansvar att underlätta samverkan genom att ge mandat för samverkan och följa upp och utvärdera den samverkan som görs (prop. 2002/03:53, s. 59). Även den politiska ledningen ska ansvara för att samverkan ska komma till stånd genom att ge resurser till samverkan och övergripande direktiv där samverkan påbjuds.

Vi har ovan tagit upp de juridiska regleringarna av samverkan mellan polis och socialtjänst. Dessa lagar kan dock anses vara otillräckliga varför de är i behov av att kompletteras eller ändras. Enligt ett lagförslag från ungdomsbrottsutredningen föreslås att lagen om socialnämndens samverkan enligt 5 kap SoL, ska kompletteras (SOU 2004:122, s. 130). Den föreslagna texten lyder:

Socialnämnden skall också verka för att tjänstemän inom socialtjänst, polis- och åklagarmyndighet samt domstol, vilka handlägger ungdomsären den och ungdomsmål, regelbundet utbyter information och erfarenheter på området. För utbyte av uppgifter gäller de begränsningar som anges i förstastycket.

Värt att notera är att detta endast är ett förslag, som inte vunnit laga kraft.

Vidare har socialtjänsten enligt 7 § Lag (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare, fortsättningsvis LUL, ett ansvar att följa med som företrädare vid förhör om den misstänkte är under arton år och om brottet kan leda till fängelse. Enligt samma lag § 6 ska socialnämnden genast underrättas om någon som inte fyllt arton år är skäligen misstänkt för ett brott som kan leda till fängelse.

Enligt den nya lagändringen 1c § 5 kap SoL ska kommunen enligt Lag (2002:445) om medling med anledning av brott erbjuda medling när brottet har begåtts av någon under 21 år. Beslutet om obligatoriskt erbjudande av medling från kommunerna trädde i kraft 2008-01-01 och föregicks av propositionen 2005/06:165. En av regeringens motiveringar till lagen är att medling går väl i linje med socialtjänstens arbete med unga brottslingar och kan vara en del i handläggarnas samverkan med polis och åklagare (prop. 2005/06:165 s. 104).

Både polismyndigheten och socialtjänsten har som nämnts ovan en lagstadgad skyldighet att samverka kring ungdomsbrottslighet. Enligt lagen ligger ansvaret för samverkan ännu mer på socialtjänsten än på polisen. Regeringen har betonat vikten av en god samverkan mellan de båda

myndigheterna ytterligare på senare år då det både har kommit lagförslag och lagar som utökar möjligheterna för samverkan samt en rapport med riktlinjer för samverkan som beskrivs nedan.

5.2. Policydokument

Strategi för samverkan

Rapporten *Strategi för samverkan* är ett policydokument som Rikspolisstyrelsen, Socialstyrelsen och Myndigheten för skolutveckling har gett ut tillsammans. Rapporten är inte en utvärdering av befintlig samverkan utan är mer tänkt att fungera som ett arbetsredskap mot god samverkan. En av anledningarna till att vi fördjupar oss i denna rapport är att både Rikspolisstyrelsen och Socialstyrelsen genom denna visar på hur de anser att bra samverkan bör vara samt vilka hinder och framgångsfaktorer de anser kan föreligga. Rapporten kan därmed vara en bra grund för att jämföra denna studies resultat emot (Josefsson, 2007).

Rapporten pekar på tre förutsättningar för en god och stabil samverkan som alla grunder sig i kunskaper om hinder och framgångsfaktorer gällande samverkan. För det första menar man att en god samverkan kräver styrning genom ett tydligt engagemang som genomsyrar alla ledningsnivåer och där den politiska och administrativa nivån är involverad. Att inom alla dess ledningsnivåer ha ett gemensamt mål är även något som nämnts som en del i styrningen (a. a., s. 17).

För det andra pekar man på att god samverkan kräver struktur, vilket bland annat innebär en tydlighet vad gäller målgrupp, arbetsfördelning, rutiner för samverkan och yrkesroller. Avtal, riktlinjer, handlingsplaner, samordnarfunktioner, samverkanskompetens, sektorsövergripande möten och gemensam plan i individärenden är alla exempel på verktyg som hjälper till att upprätthålla strukturen i samverkan (a. a., s. 17-18).

Den tredje förutsättningen för god samverkan är samsyn mellan aktörerna. Denna samsyn innebär dock inte att målet är att skillnaderna mellan myndighetspersonernas uppdrag försvinner, tvärtom är ofta skillnaderna styrkan i samverkan. Samsynen handlar istället om att ha en gemensam bild av arbetet och att man använder gemensamma begrepp. Att ha en gemensam teoretisk kunskapsbas om exempelvis risk och skyddsfaktorer är även det av stor vikt. Samsyn skapar förutsättningar för tillit mellan professionella men förutsätter också att kontaktytor och kommunikation mellan professionella finns och äger rum (a. a., s. 19). Vidare beskriver rapporten strukturella och kulturella hinder för samverkan.

Angående strukturella hinder pekar man bland annat på; oklara mandat, olika regelverk, sekretessfrågor, stor arbetsbelastning, vagt formulerade mål och olika organisatoriska mål och prioriteringar. Gällande kulturella hinder nämns; olika språkbruk, värderingar, kunskapstraditioner och olika professionella mål och prioriteringar (a. a., s. 39-40).

Effektiv Samverkan Södertälje

Under arbetet med uppsatsen och samtal med intervjupersoner så framkom det att ett dokument och en strategi kring samverkan inom Södertälje har utarbetas under de senaste två åren. Dokumentet heter E.S.S., Effektiv Samverkan Södertälje och är utformat av Polismyndigheten i Stockholms län och Södertälje kommun. Projektet är dock i startgroparna och har med andra ord inte hunnit implementeras i organisationer och myndigheter i någon större utsträckning än.

Huvudmännen beskriver att bakgrunden till dokumentet är den upplevda otryggheten i Södertälje som är förknippat med stor ungdomsproblematik, som också uppmärksammats mycket i media. Tre viktiga hörnstenar i arbetet är; (1) ”Att alla aktörer som arbetar med denna fråga har en gemensam problembild”, (2) ”att regelbundna kartläggningar över detta gemensamma problem genomförs” samt (3) ”att vi skapar en effektiv strukturerad samverkan mellan aktörerna”. Syftet med dokumentet/strategin är bland annat att underlätta det brottsförebyggande arbetet på central- och lokal nivå (Södertälje kommun & Polismyndigheten i Stockholms län, 2008, s. 2). Dokumentet beskriver också nuläget i Södertälje i fyra olika kategorier. (1) Starka sidor är; kompetens, goda resurser, bra samarbete på verksamhetsnivå, stark vilja till utveckling och gemensam problembild. (2) Svaga sidor är; stuprörs-tänkande, bristande samverkan, dålig uppföljning, bristfälliga utvärderingar och kortsiktiga lösningar. (3) Möjligheter är; starkare styrning, förbättrad strukturell samverkan, mer kunskapsbaserat arbete, snabbare reaktivt arbete och långsiktiga lösningar. (4) Hot är; starkt försämrad ekonomi, kraftig ökning av antalet flyktingar, försämrad arbetsmarknad samt fortsatt fokus på kortsiktiga lösningar (a. a., s. 3).

För att kunna samverka på ett så bra sätt som möjligt kommer polismyndigheten och Södertälje kommun bygga upp en E.S.S.- organisation där målet är att det ska bli en effektivare samverkan över kontors-, organisations- och myndighetsgränser på alla nivåer. I denna organisation kommer både polis, socialtjänst, skola, fritids och andra organisationer finnas (a. a., s. 4).

6. Resultat

Resultatet av det insamlade intervjumaterialet kommer liksom intervjufrågorna att delas in i de fyra huvudsakliga temana. De olika temana är begreppet samverkan, strukturella möjligheter och hinder för samverkan, arbetskulturella möjligheter och hinder för samverkan samt förbättring av samverkan. Som tidigare nämnts så har vi använt oss av en sammanställningsmall för att sammanställa och bearbeta det insamlade materialet. I presentationen av resultatet vill vi visa på de trender som vi kunnat utläsa under de olika temana också de skillnader vi kunnat utläsa i resultatet av intervjuerna kommer att presenteras. Vi har även sammanfattat de åsikter och upplevelser som tydligast framkommit inom varje tema. Innan vi går in på resultatet från intervjuerna kommer vi dock ge en kort områdesbeskrivning.

6.1. Områdes- och organisationsbeskrivning

Under de senaste två åren har antalet anmälningar till socialtjänsten gällande barn och ungdom ökat med 77% i Södertälje. Under 2007 kom det in 2495 anmälningar varav 985 utredningar slutfördes. Den negativa utvecklingen beror främst på ungdomars psykiska ohälsa, kriminalitet, missbruk eller annat beteende som ofta leder till behov av att omhänderta den unge. Två av de fyra mest utsatta områdena i Södertälje är Ronna och Hovsjö (Social- och omsorgsnämnden, 2008, s. 4).

Geografiskt ligger både Ronna och Hovsjö i ytterkanterna av Södertälje, Ronna ligger i norra delen medans Hovsjö ligger i södra. Båda områdena har stor andel invånare som är inflyttade från utlandet. I början av 2007 bestod 38% av befolkningen i Södertälje av invånare med utländsk bakgrund (Södertälje kommun, 2007). Arbetslösheten är hög och ungdomsbrottsligheten är ett omfattande problem. Då problembilden är stor både i Ronna och Hovsjö blev dessa områden två av de 13 prioriterade områdena när länspolismästare Carin Götblad satsade på att bilda närpolis kontor i Stockholms län (Cato, 2007).

För att ge en överblick över den plats i organisationen som våra intervju personer på socialtjänsten befinner sig i så har vi bifogat en organisationsskiss över barn och ungdomsenheten, se bilaga 3. Tre av de socialarbetarna som vi har intervjuat arbetar inom barn och ungdomsenheten på socialkontoret i Hovsjö. En av de intervjuade arbetar där som gruppchef. Området är som tidigare nämnts hårt belastat och som en följd av detta så har organisationen omstrukturerats för att ”kraftsamla” kring ungdomars livssituation (Social- och omsorgsnämnden, 2008, s. 4). I början av 2008 bildades därför en Ungdom och familjeenhet inom Barn- och ungdomsenheten som fokuserar på åldersgruppen 16-20 år. Det är också ett led i att förbättra förutsättningar för effektivare samverkan kring ungdomssituationen. I distrikt 2 intervjuade vi en person inom ungdomstjänst som arbetar med ungdomar dömda till ungdomstjänst. Vi intervjuade även en fältassistent som arbetar med uppsökande och utåtriktat arbete bland ungdomar i hela Södertälje.

Polismästardistriktet i Södertälje består i stora drag av två enheter; kriminalenheten och ordningsenheten, se bilaga 2. Våra intervju personer arbetar samtliga inom ordningsenheten som i sin

tur är indelad i en utryckningssektion samt tre närpolisområden. Tre av intervjupersonerna arbetar inom "Närpolisområde Södertälje". Två av dessa arbetar på poliskontoret i Ronna och en arbetar på poliskontoret i Hovsjö. Som tidigare nämnts är närpolisområdena en satsning för att bland annat motverka ungdomsbrottligheten och de omfattande problemen som finns i områdena. Den fjärde intervjupersonen arbetar inom utryckningssektionen, på en av utryckningsgrupperna. Vid intervjutillfället var dock denna intervjuperson på så kallad rotationstjänst och arbetade för tillfället på poliskontoret i Hovsjö.

6.2. Samverkan – vad är det?

Ett av de centrala temana i uppsatsen är samverkan. Hur intervjupersonerna definierade detta begrepp ansåg vi vara viktigt för tolkningen av de resterande svaren men även för att se om det fanns en samsyn kring detta mellan de olika myndigheterna.

I polisernas definitioner av samverkan kom det fram flera olika svar. Några av poliserna uppmärksammade vikten av att ha ett gemensamt mål att arbeta mot. En polis uttryckte samverkan som; "Att man jobbar mot ett speciellt mål och man utbyter erfarenheter hos respektive myndighet för den unges bästa." Denna definition är något som flera av intervjupersonerna tycks stå bakom då den är återkommande för hur samverkan senare beskrivs.

De svar som gavs kring definitionen av samverkan hos poliserna skiljde sig i övrigt ganska mycket ifrån varandra. Det personliga mötet med representanter från den andra myndigheten ansåg en av poliserna vara väldigt viktigt; "Faktiska möten, att man träffar varandra, det är en viktig del av samverkan." En annan polis ansåg att; "Samverkan för mig är att man tar det på allvar, det vi säger åt varandra."

Hos socialarbetarna fanns det en större samstämmighet kring samverkan. Samtliga av de tillfrågade tog upp att samverkan är att arbeta mot samma riktning. Detta var som tidigare nämnts även något som poliserna nämnde i och med gemensamma mål. Flertalet av socialarbetarna ansåg att detta görs genom att komplettera och hjälpa varandra i arbetet. En socialarbetare uttryckte det som följande;

Målet med våran verksamhet är densamma i stort sett. Man ska se till att folk runt omkring har det bra och inte mår dåligt. För mig är det samverkan. /.../ Jag ska kunna komplettera det polisen gör med det jag gör.

En annan socialarbetare uttryckte det på ett liknande sätt;

För mig är nog samverkan ett sätt att underlätta arbete som vi gör med våra gemensamma klienter. Att det ska bli så smidigt som möjligt

6.3. Hur ser samverkan ut?

Nästa tema vi frågade efter var hur den faktiska samverkan såg ut? Polis och socialtjänst har i Södertälje möte varannan tisdag för att samarbeta kring ungdomsbrottlighet. På mötena träffas

ungdomsroteln, kriminalpolisen, socialtjänstens representanter från mottagningsgruppen, fältassistenter samt stöd och brottsofferjouren. Dessa möten, så kallade SOP-möten, är ett samarbete som alla de tillfrågade nämnde som en del av samverkan. Mötena beskrivs av en polis som följande;

På mötena träffas vi rent informellt och fikar och utbyter erfarenheter och information. Och så skriver vi pm /.../ där vi tycker att det finns varningstecken, om en ungdom som betar sig konstigt.

En av socialarbetarna beskrev att han tillsammans med en polis sammanställt en mall för hur mötena ska vara uppbyggda för att alla ska få ut så mycket som möjligt av detta samverkansstillfälle. Det finns även förhoppningar om att mötena i framtiden ska kunna utökas så att samverkan fördjupas ytterligare. Han beskriver mötena på följande vis;

Den första delen blir ett informationsmöte. Om områdespoliserna har blivit oroliga för Kalle så pratar de med den fältassistenten i det området. Om Kalle eventuellt har en handläggare som finns på plats, alltså hos utredarna, då kan den vara med och de kan ha ett möte efteråt som vi kallar för primöte. Där kan man få de närmast berörda så att de kan diskutera. De andra de går och fikar. Men det har inte riktigt satt sig.

En av socialarbetarna som arbetar som fältassistent berättar att de förutom SOP-mötena även har andra samverkansmöten med bland annat polisen;

Vi har något som kallas för sffp-möten. /.../ Det är någon från oss och sen är det någon från polisen och någon från fritids och skola, kurator, lärare, rektorn och så där. Där diskuteras det sådana saker som gemensamma problem som man kanske har på skolan. Lyfter man upp så kan man bolla och ventilera saker och ting, hur man ska göra, hur man ska gå vidare och vem som kan göra vad? Det är en del i samverkan med polisen, de här mötena.

Även en mer informell samverkan mellan handläggare och polis beskrivs av flera. Flera av intervjupersonerna beskriver att de kontakter den andra myndigheten när de är oroliga för en ungdom eller när de behöver mer information vid en inkommen polisanmälan och så vidare. Fältassistenten beskriver att polisen ibland kommer spontant för att prata om en ungdom över en "fika". En polis säger så här; "Sen har vi en mer direkt kommunikation med handläggare/utredare på socialtjänsten när det gäller specifika ungdomar." Denna samverkan kan enligt samma polis bestå av konkreta förfrågningar från socialtjänsten; "Där de nästan kan ge som uppdrag till oss där man vill veta vilka man umgås med och vilka tider man är ute och vart man är någonstans."

Några av poliserna uttryckte att samverkan ofta kom på deras initiativ; "När vi började jobba i poliskontor här så vände vi oss till socialtjänsten för att vi ville ha samverkan." Och från en annan polis; "Det blir ju vi som tar initiativet i de flesta fall." Detta bekräftas av en socialarbetare som menar; "Mycket tycker jag har varit på polisens initiativ. Det har inte varit så mycket på socialtjänstens initiativ."

Den personliga kontakten mellan poliserna och socialarbetarna lyfts också fram av flera som viktigt; "En stor del är att socialisera och lära känna varandra och vi har pubkvällar och afterwork pub

och då bjuder vi in polisen och de kommer.” Dock fanns det hos en av poliserna en misstro kring huruvida mötena faktiskt hjälpte så mycket;

Alla ska samverka med alla för att få en helhetssyn. Man ska delta med sin lilla bit och sen sitter man och samverkar på något möte och när man går därifrån så har man fikar lite, pratat lite och så vet jag inte om det händer så jäkla mycket.

De flesta av poliserna hade goda erfarenheter av samverkan med socialtjänsten i deras tjänst på kontorspolisen. Dock tycks samarbetet kring ungdomsbrottlighet inom uttryckningspolisen se annorlunda ut;

Egentligen har man ingen direkt samverkan med socialtjänsten när man är nere på uttryckningen för då kommer man ju hit och så rycker man på diverse olika jobb, allt från bränder till att gripna snabbare. Så de fall då man kan få samverkan av socialtjänsten är ju egentligen när det är barn som far illa.

Detta bekräftas som en önskan av en socialarbetare; ”Men att det ska vara mer inarbetat till exempel hos polisen, att det ska vara hos, inte bara hos de här kontorspoliserna utan att det ska vara även bland ordningspolisen.” Inom socialtjänsten kom det även uttalanden om att inte alla delar inom organisationen samarbetar utan att det är främst fältassistenter och socialsekreterare på mottagningsgruppen som har samverkan med polisen.

Övriga handläggare vet jag inte om de har så mycket kontakt med polisen egentligen, alltså de som gör utredningarna /.../ Vi bjuder in dem och vi talar om att på tisdagar träffar vi polisen kom gärna ner om ni vill träffa dem. Men det är svårt att få med utredarna för de har så mycket annat som de gör så jag tror att det är mer arbetsbelastning än arbetskultur som gör att de inte kommer eller har den samverkan med polisen.

6.4. Strukturella hinder för samverkan

I studien ställdes en rad frågor som var avsedda att ringa in vad som kan vara möjliga strukturella hinder för samverkan om det fanns några. En faktor som både poliser och socialarbetarna lyfte fram som ett hinder var sekretessen. Detta var något av det första som kom upp hos flertalet intervjupersoner. Sekretessen från polisens sida är dock inget hinder utan hindret ligger enligt intervjupersonerna i socialtjänstens sekretess. Polisen uttrycker det som; ”Hinder är ju sekretessen som socialtjänsten har mot oss” och en socialarbetare bekräftar hindret;

Det är ju sekretessen! Det är nästan bara den som kan gå in och störa samverkan. /.../Om man inte haft sekretessen så skulle man kunna jobba mycket mera på individnivå och gruppnivå när det gäller ungdomar.

Enligt gruppchefen på socialtjänsten kan detta vara en uppgift till cheferna att förtydliga sekretessen. Hon tror att sekretessen ibland kan utgöra ett för stort hinder som orsakas av en ovisshet om sekretessens ramar.

Jag tror att det finns en kultur inom socialtjänsten där man har sett sekretessen som ett hinder för samverkan och att den kulturen har levt kvar och har fått leva kvar alldeles för länge. För som sagt det finns möjligheter till samverkan så det tror jag har varit någonting som har legat kvar men som är på väg att luckras upp. Men där jag tror att vi som sitter vid ledningen och kanske ännu högre upp måste föra det neråt på ett annat sätt. Att vi och våra chefer över oss måste vara pålästa och säga att de här möjligheterna finns, för att trygga och säga att det är okej att säga såhär mycket och det här.

Flera av intervjupersonerna efterlyste även tydligare ramar för hur samverkan ska se ut och en upplevelse att samverkan i allt för hög grad är personanknutet. En polis uttryckte följande;

För att det ska hända något så behöver man ju ha någon form av inriktning på samverkan från början. Lite klarlagda regler och mallar för hur det ska gå till och vad man vill uppnå.

Få hade själva läst styrdokument eller liknande gällande samverkan. En socialarbetare menade att; ”Det bygger mycket på personliga kontakter, det går inte att komma ifrån.” Senare berättar samma socialarbetare att; ”Det finns inte några styrdokument för samverkan, även om det är på gång.” Två av intervjupersonerna nämner dock att styrdokumentet och projektet E.S.S. håller på att utvecklas. Några har tagit del av redan befintliga styrdokument kring samverkan. Det rådde dock delade meningar om det var positivt eller negativt att samverkan är personknutet inom båda myndigheterna.

Andra hinder som flera tog upp var tid och pengar. En polis uttryckte det följande;

Det finns ju inte så mycket tid till att ta en timme och gå upp till socialtjänsten och prata. Då blir ju det yttre befälet galet. Det är ju inte mitt jobb.

På socialtjänsten var det även där flera som uttryckte att tiden var ett hinder och även på chefsnivå; ”Det är tänkt att jag ska kunna vara med ibland (på SOP-mötena) men tidsbristen har väl gjort att dom (mottagningsgruppen) har gått på dom mötena och sköter den.” Från chefsnivå hos polisen nämndes ekonomin som ett hinder från en av cheferna och omsättningen av personal på socialtjänsten som ett hinder från den andra chefen. Flera av intervjupersonerna menade att ledningen inte direkt utgjorde ett hinder men att de inte heller gynnade samverkan i någon större utsträckning. ”Det är lite svårt det här, gynnar, nja, ja eller dom försöker att..., det beror på, men dom försvårar inte samverkan för oss” (socialarbetare). Från polisens sida fanns det liknade åsikter;

Samverkan vi har nu, den har vi ju skapat helt själva genom att ta kontakt och lära känna varandra. /.../Men ledningen har ju inget emot det här, men vi har ju skapat det själva.

6.5. Strukturella möjligheter för samverkan

I denna del lyfte alla tre intervjupersonerna med chefsposition upp att det har kommit mer press på dem att samverka och att detta är en möjlighet; ”Sen kommer det mer och mer från ledningsnivå att

man kommer med direkta direktiv och incitament för att man ska samarbeta” (polis). Socialtjänstens gruppchef uttrycker ett liknande scenario;

*Man lägger det på oss som är gruppchefer och faktiskt kanske till och med att det är på resultat-
enhetschef och områdeschef men det är väldigt mycket på gruppchefsnivå och det är okej. /.../ Jag
tycker att det är jättebra för att också få det att leva vidare och inte vara så personbundet så
behöver det finnas direktiv och en tydlighet i det.*

Flera av intervjupersonerna lyfte fram att de nya bestämmelserna gällande sekretessen och möjligheten att få samtycke från klienterna som något som har underlättat samverkan mellan myndigheterna;

*Det mesta löser sig ganska bra ändå om man kontaktar föräldrarna och frågar om polisen får
vara med och veta vad vi snackar om. - Jajemen säger dom, de flesta föräldrar vill ju det, för att
hjälpa sitt eget barn naturligtvis. (polis)*

*Hade man sluppit sekretessen så hade man kunnat jobba lite mer långsiktigt, särskilt när det
gäller det här med narkotika. /.../ Det är ju i de sakerna som man har lättat på sekretessen också,
när det gäller det och det är bra. Jag tror att man ska lätta ännu mer mellan myndigheter för man
får ju lita till folks kompetens och bedömningar när man pratar och så. (socialarbetare)*

Andra möjligheter som lyftes fram var att underlätta varandras arbete genom samverkan och att gemensamt uppmärksamma och arbeta med vissa ungdomar; ”Märker man att socialtjänsten lyfter upp en särskild person i Hovsjö så lämnar man ju ut de uppgifterna man har om den ungen och sen håller man ju ögonen lite extra öppna eftersom att man vet att socialtjänsten jobbar mot den just då.” En socialarbetare uttrycker sig på liknande sätt angående tisdagsträffarna med polisen; ”Det som är bra med att sitta tillsammans är att det är flera som hör det och det gör att man får en överskådlig blick över trender och sånt som händer särskilt som fältare så var det viktigt.” Att polisens information leder till en ökad kunskap och ibland ökade insatser från socialarbetarna är också något som lyfts fram;

*Polisen kan komma med saker som de ser /.../ när dom ser att det här är någonting som inte
riktigt är som det ska, så lägger man med det övriga utredningsarbetet som pågår så kan det bli -
oj, nu måste vi verkligen agera!*

En annan faktor som lyfts fram som en möjlighet är den personliga kontakten och mötena mellan de olika myndigheterna;

*Det har ju visat sig att det är personkännedom, alltså relationer med poliserna gör att det har
hållit sig kvar. Man lär känna varandra och träffas ofta och gör saker ihop. Då vet man att de inte
ringer till socialtjänsten utan de ringer till mig, att dom vet vem de ringer till. Det är jätte viktigt!
Just den här personkännedomen är helt avgörande tror jag för att hålla kvar en så tät kontakt
eller bra kontakt.*

Även chefen på socialtjänsten håller med om detta;

*Sen har det underlättats i och med att vi har getts möjlighet och faktiskt träffats. Vi har åkt iväg på
hela planeringsdagar för att kolla vad vi göra åt Hovsjö och hur man faktiskt kan samverka. Det*

gynnar både personliga kontakter och faktiskt arbetet på en högre nivå för där har det ju både varit handläggare och chefer med.

En polis uttrycker också vikten av att samarbeta kring vissa ungdomar och veta att information når rätt; ”vi har ju delat upp ansvar på olika adresser där det är mycket ungdomar som håller till och sen är det vissa specifika ungdomar där man har kontinuerlig kontakt med dess handläggare då och ser den information som polisen som myndighet får in, verkligen når fram dit den ska.” Även lagstiftningen är något som lyfts fram som en möjlighet för samverkan;

Har man till exempel tagit upp en anmälan på någon som är 14 år så går ju den automatiskt ner till socialtjänsten. Den läggs i ett fack och sen skickas den iväg till ungdomsgruppen och sen vidare till socialtjänsten. Så det är ju en del av samverkan som är lagstadgad.

En möjlighet som fältassistenten upplevde var den frihet att disponera sin tid själv;

Jag och mina kollegor i fältet vi är ju ganska fria i våra arbetsuppgifter. Vi har ju förväntningar på oss att vi ska göra vissa saker men i övrigt har vi ju ganska mycket tid. Vi kan disponera lite själva och vi har resurser till att samverka med polisen och det tycker jag är bra.

6.6. Arbetskulturella hinder för samverkan

Under intervjuerna frågade vi informanterna om vad de ansåg att det fanns för arbetskulturella hinder som påverkade samverkan. Flera av informanterna som svarade på frågan kom efter ett tag in på mer praktiska eller strukturella hinder för samverkan. Likaså har det under andra frågor i intervjuerna kommit fram arbetskulturella hinder för samverkan.

När poliserna beskriver arbetskulturella hinder kommer alla fyra in på att det finns, kan finnas eller har funnits åsikter inom gruppen som handlar om att socialtjänsten inte gör tillräckligt. En polis nämner att; ”det lever mycket gammalt kvar i att socialtjänsten inte gör något, bland folk som aldrig jobbat med socialtjänsten knappt.” Vidare nämner en annan polis att; ”Är man inte en inbiten närpolis så tycker man nog att socialtjänsten är lite flum och eftersom det finns alltför många exempel där det inte har hänt någonting och det kanske är det som biter sig fast hos polisen i gemene man.” En polis som tidigare arbetet med uttryckning kopplar ihop jargongen med samverkan;

När jag åkte på uttryckningen så var jag inte speciellt intresserad av att skriva pm om jag såg någon unge som betedde sig illa för jag visste inte vad som hände med den. Och ryktet eller jargongen har ju varit att socialtjänsten gör ju ingenting. Och då lever man sig in i det också fast man vet ju inte alls hur det fungerar egentligen.

En polis som arbetar mest på uttryckningen berättar att;

Det är nog lätt hänt att polisen tycker att socialtjänsten daltar med ungdomarna och så. Dels kanske man har den uppfattningen själv och dels hör man ju det själv när man pratar med ungarna. Ibland funkar det att hota med socialtjänsten men ibland så garvar de ju bara. /.../ Så att det finns nog en hel del som tycker att socialtjänsten daltar och tycker man det så är man ju inte så intresserad av att ha någon kontakt heller.

Två av poliserna kommer in på att de arbetskulturella hindren är kopplade till vilken slags polis man är. En av polisens gruppchefer säger att; ”Man vet att socialjouren jobbar bra. Det har man hört sen man vart polis. Men vad resten gör är det ingen som vet på uttryckningen utan det är vi som kommer dem nära som vet.” En annan polis menar också att uppfattningen om att socialtjänsten inte gör tillräckligt skiljer sig åt beroende på om man är närpolis/kontorspolis eller inte;

Bilden har ändrats lite med anledning av att det finns närpolis och närpolis kontor som förmedlar; skriv till socialtjänsten /.../ Så den bilden ändras nog så sakteligen med anledning av att kontorspolis och närpolis ändrar den så att det kommer från egna led. För i gammalt så finns det ju liksom två olika läger, blått och rött.

En av poliserna beskriver att ett hinder är att både socialtjänsten och polisen har en arbetskultur där båda sidor undrar vad den andre gör men samtidigt gör ingen något åt problemet;

Jag märkte att från början så var det, vad gör socialtjänsten? Det var den stora frågan. Det här gör vi, vad gör ni? Och likadant från den andra sidan. Vad gör polisen egentligen? Istället för att man kanske frågar sig, vad ska vi göra åt det här? Inte ni och inte vi utan vad ska vi tillsammans göra? Om man ställer det ur det perspektivet så är det enklare att få lite mindre prestige.

Bland de fyra poliserna var tre av dem odelat positiva till att samverka. Den fjärde, och ende som inte är närpolis utan arbetar på uttryckningen, uttryckte dock lite mer skepsis;

Jag är egentligen inte så mycket för att samverka med diverse. Min syn på det är väl att det lätt blir samverkan för samverkans skull. Jag vill ha ut något av det och då tycker jag att man lika gärna kan skita i det. Pratar jag med någon så vill jag komma framåt och inte bara sitta och prata fika och bullar liksom.

Samme polisman beskriver också att han, förutom socialjouren, inte har de kontaktytor han behöver för en god samverkan. Till skillnad från den andra tre poliserna upplever han även att det inte finns en samsyn mellan polis och socialtjänst kring samverkan eller hur ungdomsbrott ska hanteras.

Till skillnad från poliserna så beskriver inte socialarbetarna i samma utsträckning att det finns eller funnits uppfattningar om att den andra myndigheten inte gjort/gör tillräckligt. Två informanter talar om detta. En säger att;

Polisen har ofta jättehöga tankar om oss, att vi kan placera och förflytta ungdomar hemifrån när de är brottsaktiva. Men våran lagstiftning är, det behövs mycket bevis precis som en polisutredning.

Den andre av informanterna menar att det hos polisen tidigare fanns en uppfattning om att socialtjänsten inte gör tillräckligt och att den eventuellt finns kvar;

Det fanns nog mer förr i tiden att socialtjänsten är så mjäkiga och polisen ska bara ta beslut och vara så fyrkantiga och stränga va. Dom har ju krossats dom myterna. /.../ Men det finns nog en

del som tycker att dom är sådana och det handlar nog mest om missuppfattningar tror jag eller gamla meriter.

En annan socialarbetare beskriver att det finns skillnader mellan polis och socialtjänst för hur man ser på ungdomsbrottslighet och hur detta blir ett hinder i samverkan;

Det är just det med straffrätt och socialrätt. Alltså att vi har olika bilder. /.../ Jag tror att mina kollegor ibland kan uppleva att; varför ska vi samarbeta med dem där när de har den synen på ungdomar.

En annan socialarbetare beskriver också att det finns olika arbetskulturella synsätt mellan myndigheterna; ”Polisen är ju utredande eller socialtjänsten är ju det också men dom fokuserar ju på andra faktorer i personers liv.”

Även kring frågor om arbetskulturen kommer exempel där man ser sekretessen som ett hinder. Gruppchefen från socialtjänsten säger; ”Ja som sagt, jag tror att det finns en kultur inom socialtjänsten där man har liksom sett sekretessen som ett hinder för samverkan och att den kulturen har levt kvar och har fått leva kvar alldeles för länge.”

Även under frågorna kring arbetskulturella hinder kom problemet om att samverkan vilar på personnivå upp. Fältassistenten menar att det är; ”för mycket personknutet kan jag känna.” Gruppchefen beskriver i princip samma sak även om denne ser en tendens till förändring; ”Den har nog varit mycket på personnivå men att jag tror att den är på väg att lyftas på eller att det kommer från det andra hållet också nu, att det är mer på en ledningsnivå.”

Socialarbetarna riktar överlag inte någon tydlig kritik mot poliserna och deras arbetssätt. En som arbetar i mottagningsgruppen är dock kritisk mot hur polisen utformar och skriver vissa PM som skickas till socialtjänsten;

För ibland tycker jag att polisen är lite slarviga och skriver väldigt, väldigt lite. Dels är det för hand och kan vara svårt att tyda. Jättekort, att tex.; Sara var jätteberusad och tvungen att omhändertas. Jaha, lite mer info eller sådär. Man vill veta mer.

Ytterligare en kritik som en av fältassistenterna riktar mot både polis och socialtjänst, när det gäller arbetskultur, är att det är lättare att bestämma att man ska samverka än att faktiskt göra det och få det till en naturlig del i arbetskulturen;

Det blir nästan så att ibland kan man känna så att man uppfinner hjulet en gång till att man träffas och har mötet och nu ska vi göra så här och vi ska samverka och vi ska samverka och vi ska ha mycket kontakt med varandra och sen efter ett litet tag så rinner det ut i sanden. Och sen - oj då, nu funkar det inte igen och så har man ett nytt möte och sen så blir det samma. Så kan man väl känna att det kan vara till viss del.

6.7. Arbetskulturella möjligheter för samverkan

I intervjuerna med poliserna finns det flera faktorer som kan ses som arbetskulturella möjligheter för samverkan. Tre av poliserna menar att samverkan helt klart är en naturlig del i arbetsgruppen. En av poliserna, som jobbar i utryckningen, menar dock att samverkan inte är så naturlig för honom då han endast tillfälligt arbetar på närpolisstationen på så kallad rotationstjänst;

Naturlig och naturlig, om vi nu struntar i att jag jobbar uppe på Hovsjö poliskontor så är det väl inte så särskilt naturligt. Samarbeta med socialtjänsten är väl inte en av de vanliga sakerna man gör men det händer och det är ju inget konstigt med att man ringer socialtjänsten utan det är ju ett bra verktyg. Då ringer man soc-tanterna och så får de ta hand om barnen och så har de med sig nåt litet gosedjur, så slipper man göra det själv. Inte för att jag har nåt emot det, jag kan tycka att det är rätt skoj.

En annan arbetskulturell möjlighet som tre av poliserna beskriver är att det finns en samsyn mellan polis och socialtjänst kring både samverkan och hur ungdomsbrottslighet ska hanteras. En av poliserna säger att; ”samsynen finns nog hos personalen som gör det, socialsekreterarna, fältarna, polis.” Medan en av gruppcheferna pratar om att samsynen utvecklas mer och mer så pratar den andra gruppchefen också om samsynen över professionsgränserna; ”Så vi har ju lite olika roller fast det ändå går ihop så att säga.”

Flera av poliserna nämner också vikten av att känna de som man samverkar med på socialtjänsten. En av närpoliserna nämner också skillnaden från hur det varit tidigare;

Rent historiskt var det vattentäta skott mellan socialtjänsten och polisen ett tag. /.../ Men det är mycket öppnare nu eftersom att vi känner varandra och för att vi ska kunna nå ett gemensamt mål.

Vidare kopplar han ihop vikten av att känna varandra med möjligheten att arbeta effektivt och bra trots upplevt hinder med socialtjänstens sekretess gentemot polisen;

Men när man har lärt känna varandra så är det ju till att börja med synsättet, att socialtjänsten och polisen, att vi behöver varandra. Och de man samarbetar med måste ju ha samma åsikt, vi hjälper varandra och vi ringer och tipsar om ditt och datt och så får vi en bra produkt. Och vi har nog lärt oss att särskilja på vad det är vi behöver veta. Vi behöver inte ha detaljerna när de sitter med ett samtal och pratar om hur mamma och pappa är hemma.

Båda gruppcheferna inom polisen lyfter även fram den täta kontakten med socialtjänsten som en möjlighet för samverkan. En av dem berättar, och ser det som positivt, att han och en kontaktperson inom fältassistenterna både pratar och ses på fritiden. Den andre gruppchefen menar också att den täta kontakten gör att han kan informera socialtjänsten om barn som egentligen inte är aktuella än; ”Det är tät kontakt. Och vi ringer och pratar om barn som inte ens har kommit in i deras rullar och som inte ens har hamnat där men att de är potentiella att de kommer att hamna där, även yngre än de som är 13 år.” Samme gruppchef ser det också som betydande att polisen och socialtjänstens lokaler ligger nära varandra;

Så att det är mycket det här fikarumspratet också, att jag kan sitta och prata med socialtjänsten, att har ni koll på den här ungen eller den här familjen eller så att det är värt jättemycket. Eftersom kontoret ligger i Hovsjö så blir det så enkelt att gå dit och ta en fika och snacka. Så det är bra.

Ytterligare arbetskulturella möjligheter är att poliserna har en uttalad vilja att förändra negativa synsätt och att inte knyta samverkan till dem som individer. Angående polisens uppfattning om socialtjänsten så säger en av poliserna att;

Bilden har ändrats lite med anledning av att det finns närpolis och närpolis kontor som förmedlar; skriv till soc. /.../ Så den bilden ändras nog så sakteligen med anledning av att kontorspolis och närpolis ändrar den så att det kommer från egna led.

Gruppchefen inom socialtjänsten talar om de goda erfarenheter av samverkan som gjorts de senaste åren. Hon tror dessa upplevelser är något som förändrar bilden som tidigare funnits. ”Alltså det är ju de här goda historierna som några faktiskt lyckats sprida som har ett bra samarbete med polisen”

Gruppchefen inom polisen vill arbeta mot att samverkan ska vara funktionsbundet istället för personbundet;

För jag är ju inte den viktiga utan det är ju viktigt att det finns någon här som gör mitt jobb. Men som det är nu så är det vi som är personerna som är viktiga. Och det är ju det vi försöker jobba mot att det inte ska vara.

När det gäller socialarbetare så är det tydligt att alla anser att det finns en samsyn kring samverkan. En av fältassistenterna säger att; ”Men man strävar ju mot samma mål, visionen är ju att det ska bli mindre ungdomskriminalitet och att ungdomarnas situation ska bli bra eller bättre.” De båda informanterna i mottagningsgruppen anser också det, även om de uttrycker det på olika sätt. En av dem menar att; ”Jag tror att det finns en samsyn och ett intresse och jag tror att båda ser vinster i det och sen så får kanske var och en ut olika saker av det.” Den andra personen beskriver det istället som att;

Vi har samma mål med det hela, att vi vill minska kriminaliteten. /.../ Jag kan tänka mig att polisen ibland kan tycka att, häv ur er det där så att vi får veta. Men mindre och mindre ju mer vi får känna varandra, när vi ses. Men vi har nog ändå en ganska bra samsyn tror jag, på hur vi ska samverka. Det känns så. De är väldigt viktiga de här tisdagsmötena.

Samordnaren för ungdomstjänst menar att; ”I arbetskulturen tror jag inte att det finns några inbyggda motsättningar.” Vidare pratar han om hur nära han anser att polisernas profession ligger i det sociala samt att han anser att det skett en utveckling där;

Jag tror att vi gör mycket mera lika jobb än vad vi vet om egentligen. Jag vet massor av poliser som är socialarbetare i sina jobb hela tiden när dom inte griper folk i stort sett. Det har blivit en

förändring där också, hos polisen att det finns många som har ett helt annat socialt engagemang när man blir polis.

Även gruppchefen inom socialtjänsten nämner ett närmande mellan professionerna;

Det är bara min personliga åsikt att dom har närmat sig oss också, alltså att det inte handlar om straff utan att det faktiskt rör sig om behandling och hjälp.

Och hon kommer även in på att det skett en utveckling på området;

Jo men just nu tycker jag att det finns en öppenhet från båda håll, både från oss och polisen att faktiskt få det här att fungera. Vi är mycket närmare varandra idag än vad vi har varit, så är det men det är ju en bra tid tillbaks.

Det är också flera av socialarbetarna som kommer in på att samverkan dels är en naturlig del i arbetsgruppen. En av informanterna på mottagningsgruppen beskriver att;

Det har blivit mer och mer när vi har gått på de här tisdagsmötena och kunnat ta med oss massa information. /.../ Det är oftare och oftare som mina kollegor kommer in och säger; vad är det för nummer, jag måste ha hjälp nu, vi ska ha ett möte här, jag känner mig jätteorolig, jag måste få tag i någon som kan komma hit, vem ska jag ringa?

Ytterligare en arbetskulturell möjlighet, som fyra av socialarbetarna tagit upp är man upplever en ömsesidig vilja till att samverka. En fältassistent uttrycker det; ”Vi i vår arbetskultur, vi inbjuder till kontakt med polisen. Dom är alltid, blir alltid vänligt mottagna.” Ur mottagningsgruppen beskrivs;

Presenterar man sig som socialarbetare från mottagningsgruppen så är det ju inga problem att få kontakt med polisen. Och dom är inte motsträviga på något sätt utan jag tycker att man får mycket information.

Det är även två socialarbetare som tar upp personliga kontakter som möjligheter för samverkan. Likheten dem emellan är främst att de beskriver att de skapat dessa kontakter själva. En informant från mottagningsenheten pratar om dessa kontakter; ”Jag har skapat dom själv. Det är ingen som har gett dom till oss men det tycker jag nog att jag har nu.” Vidare menar en annan informant att; ”Som fältassistent har man väldigt bra kontakt och tillåts att använda sig av dem också.”

6.8. Hur kan samverkan förbättras?

En gemensam syn om vad som skulle kunna förbättras var lagstiftningen. Både gällande sekretessen som till viss del redan nämnts men också tydligare direktiv i lagstiftningen kring samverkan. Polisen hade önskemål om; ”Att lätta upp sekretessen gentemot skola, polis och socialtjänst. Det skulle vara mycket vunnet.” En av polischeferna uttalade sig följande angående lagstiftningen;

Den skulle kunna förbättras på så sätt att man styr den mot att vi måste samarbeta på ett tydligare sätt. Att man ställer ett minimikrav på hur vi ska samarbetet. Att det finns en minimistandard helt enkelt.

En av poliserna och en av socialarbetarna pratade om vikten av att samverka kring nyrekryteringen av ungdomar till kriminella nätverk. ”Att polis och socialtjänst ska jobba mot att förhindra nyrekrytering av ungdomar som är inom kriminalitet eller bereda dem vård eller liknande.” (polis)

Socialtjänsten ska kunna styra mot nyrekrytering, veta var och mellan vilka två personer man ska försöka bryta. Då behöver man kartlägga och skriva ner namnen och det måste sorteras på något vis. /.../ Polisen är ju vana vid det med sina kriminella nätverk, så där kan man lära sig av dom. (socialarbetare)

Inom polisen tyckte särskilt polisen i Ronna att det skulle vara positivt med lokaler närmare varandra, eventuellt ett medborgarkontor. Bland Hovsjö-poliserna lyftes detta fram som en möjliggörande faktor samt att de upplevde att den geografiska närheten underlättade samverkan med socialtjänsten. Flera av intervjupersonerna trodde att samverkan skulle förbättras om polisen och socialtjänsten var lokaliserade närmare varandra. En polis uttryckte sig följande;

Jag tänker att det är bra om socialtjänsten ligger i samma hus eller i närheten så att man träffar på varandra. Det är ju jätteviktigt att man känner igen varandra och att man kan nå varandra.

Från flera håll kom det även synpunkter om att ledningen skulle involveras mer i samverkan;

Sen skulle det inte skada om det var cheferna som har tankar och idéer /.../ Och det kan hända att de gör men det är inget som vi vet något om /.../ Det gör inget att de delegerar men jag skulle vilja att polischefen visste att det är den här chefen han ska ringa. Så jag tror inte att de har så mycket kommunikation, ingen jag vet om i alla fall. Så jag tror att cheferna skulle få till gemensamma tankar om samverkan. (socialarbetare)

Även från gruppcheferna inom polisens håll kom det synpunkter om detta; ”Jag tror att det är viktigt att man från ledningshåll visar att det här är ju inget som ni gärna får göra utan det är något som ni ska göra.”

Önskemål om fler gemensamma projekt och träffar mellan polis och socialtjänst angavs också som förslag till förbättringar; ”Jag tror att man ska försöka göra lite gemensamma projekt alltså frigöra resurser.” (socialarbetare). ”Man skulle ha lite som seminarium där man liksom just identifierar de gemensamma målen.” (polis). Som tidigare nämnts önskas mer samarbete inom andra delar av polisen från socialtjänstens sida;

Vi har ju mer samarbete med polis egentligen ... när vi efterlyser ungdomar också. Men den enheten av polisen har vi inga regelbundna träffar med tyvärr. Det är på gång för vi har haft en dialog om det. För det är ju ofta som vi har ungdomar under 18 som vi behöver omhänderta som ska efterlysas och där polisen ska göra jobbet men där håller vi på att utveckla en bättre samverkan för den är lite som den är, tycker jag.

Även önsknings om att samverkan ska bli mer rotad inom hela socialtjänsten kommer upp som en önskning då mycket av den samverkan som bedrivs ligger på mottagningsgruppen;

Jag skulle önska att alla mina kolleger träffade polisen vid nåt tillfälle så att det inte bara ligger på oss i mottagningsgruppen. Att man kanske hade ett tillfälle per år då man träffades allihopa och fick lite ansikten på varandra. Det skulle minska trycket på oss i mottagningsgruppen, att hela tiden upprätthålla de här kontakterna emellan.

Det kom även önsknings både från polis och socialarbetare om att samverkan skulle få mer rutiner och bli mindre personbundet;

Det är ju det här med uthålligheten på båda sidor, att organisationen, det ska inte bli så pass svår tuggat även om en person eller någon person slutar så ska det ändå finnas kvar något.(socialarbetare)

Och det tror jag är nyckeln till allting, att personer stannar så pass länge på ett ställe så att man hinner få igång en rutin. Så att personerna kan ersättas (polis)

Även från chefsnivå kom sådana önsknings;

Jag tror på att skapa en struktur för samverkan som är tydlig och känd hos alla med regelbundenhet i möten och sådana saker. Att faktiskt lära känna varandra, jag tror att det skulle vara bra ibland om vi alltså på våran nivå om vi på mellanchefsnivå också hade möjlighet att bara vi träffades för att vi skulle kunna sprida det neråt stället för att det är på allra högsta nivå och på handläggarnivå.

6.9. Sammanfattning

Bland intervjupersonerna finns det en gemensam syn om att det är viktigt med gemensamma mål och att arbeta mot samma riktning för att samverka. Även det personliga mötet mellan dem som yrkespersoner anses vara en viktig komponent för samverkan. Samverkan betyder för flera av intervjupersoner att hjälpa och underlätta varandras arbete. Detta sker genom att komplettera varandra med kunskap och information om gemensamma klienter eller i gemensamma frågor.

I det stora hela tycks dock de allra flesta av intervjupersonerna vara eniga om att det bedrivs mycket samverkan dem emellan. I beskrivningen om hur samverkan ser ut nämns de så kallade SOP-mötena varannan vecka mellan polis och socialtjänst som en väldigt viktig del av samverkan. De personliga kontakterna mellan polis och socialtjänst anses också vara viktiga. Initiativen till dessa kontakter kommer från båda håll. Den personliga kontakten skapas genom att intervjupersonerna träffas både genom formella och informella möten samt genom kontakt via telefon kring gemensamma klienter. Samverkan bedrivs dock inte i alla delar inom varken socialtjänst eller polis. Flera av intervjupersonerna har en önskan om mer samverkan med de delar inom den andra myndigheten där samverkan är mer bristfällig. Det finns också en önskan från intervjupersonerna att se deras arbetskollegor samverka i en större utsträckning.

Sammanfattningsvis gällande strukturella hinder är det en ganska samstämmig bild av vilka hinder som finns från bådas håll. Sekretessen anses av många vara ett stort hinder. Flera av intervjupersonerna skulle även vilja ha tydligare ramar för hur samverkan ska bedrivas för att förhindra att samverkan blir för personknutet. Få hade själva läst styrdokument eller liknande gällande samverkan. Dock nämner några av intervjupersonerna att styrdokument kring samverkan är på gång. Även bristen på tid nämns som ett hinder för samverkan. Ledningen inom de olika myndigheterna anses inte utgöra ett hinder för samverkan men enligt flera inte heller en gynnande faktor.

Gällande strukturella möjligheter för samverkan så gick det att hitta många gemensamma nämnare hos polisen och socialarbetarna. Cheferna tyckte att de hade fått en ökad press uppifrån att samverka och att detta var en strukturell möjlighet. Lättnaden av sekretessen anses även möjliggöra en fördjupad samverkan kring unga kriminella. Den information som intervjupersonerna får under till exempel tisdagsmötena är något som ibland leder till en ökad samverkan kring vissa klienter. Även den lagstiftade samverkan, gemensamma planeringsdagar och friheten kring fältassistentens disponering av tiden tas upp som möjligheter för samverkan.

Intervjupersonerna anser att det inom den egna arbetskulturen funnits en bild av den andra myndigheten som har haft en negativ prägel. Poliser har av vissa inom socialtjänsten setts som ”stränga” och socialsekreterare har av vissa poliser setts som ”mjäkiga”. Detta är något som kan ha gjort att samverkan inte har prioriterats. Från polisens sida har det funnits en uppfattning om att det inte händer något inom socialtjänsten. Nu när samverkan mellan polisen och socialtjänsten är mer rotad i kommunen så är tre av de fyra av poliserna odelat positiva till att samverka. En av poliserna som själv menar att han inte har så mycket egen erfarenhet av samverkan är mer skeptisk. De olika juridiska utgångspunkterna inom socialtjänsten och polisen gällande ungdomsbrottslighet nämns också som ett hinder. Behandlande och strafftänkande ställs emot varandra. Även sekretessen som en del av arbetskulturen tas upp som ett hinder samt att samverkan fortfarande som tidigare nämnts till viss del är personknutet. Socialarbetarna önskar ibland att poliserna skulle skriva mer information i de PM som skickas till dem och uthålligheten i kontakten skulle vara större.

Intervjupersonerna upplever att samverkan är en naturlig del i den del i organisationen som de befinner sig i nu och att det finns en inbjudande arbetskultur till samverkan hos myndigheterna. Dock bedrivs samverkan fortfarande inte inom hela organisationen. Flera av intervjupersonerna tror att det finns en samsyn mellan de båda myndigheterna om hur ungdomsbrottslighet ska hanteras. De bilder som tidigare funnits om den andra organisationen tror flera är på väg att luckras upp. De tror att mycket har handlat om att kunskapen om den andra myndighetens arbete har varit bristfällig och att samverkan håller på att ändra denna bild. En av socialarbetarna nämner också att han märker att fler poliser idag är intresserade av att bedriva socialt arbete än tidigare. Gruppchefen inom socialtjänsten tror att de goda historierna som finns om bra samverkan bidrar till en positiv utveckling av samverkan mellan myndigheterna. Socialarbetarna tror även att det finns en samsyn kring samverkan och att man strävar mot samma mål.

Många av de förslag till förbättringar som lämnades handlade om att utveckla eller fördjupa ett redan pågående samarbete. Gruppchefen inom socialtjänsten ansåg att det inom socialtjänsten behövdes en större kunskap om polisens verksamhet; ”Jag känner att vi behöver lära oss mer om hur deras organisation är uppbyggd för det tror jag inte att vi inte har riktig koll på.” Förslag om samlokalisering och en utökad samverkan med andra delar inom organisationerna var som nämnts också högt på listan över saker som kunde förbättra samverkan. Även ett större engagemang och dialog mellan ledningarna önskades.

7. Diskussion

7.1. Analys

I analysdelen har vi bland annat valt att utgå ifrån nyinstitutionalismens tre domäner som beskriver relationerna mellan institutioner och organisationer. Den överordnade domänen består av samhälliga sektorer där lagar, regler och föreskrifter anger arbetet. Den andra domänen rör de kunskaper som organisationen gör anspråk om att ha kring aktuella samhällsproblem. Den tredje domänen rör organisationerna och deras nätverk och relationerna de har till andra organisationer (Danermark, 1999, s.60). Alla dessa tre delar kan vi se att våra intervjupersoner berörde på ett eller annat sätt.

Utgångspunkterna i samverkansprojekt mellan organisationer måste därför analyseras. Flera av intervjupersonerna har nämnt att målet för samverkan är detsamma hos de båda myndigheterna och att de genom samverkan har som mål att underlätta och komplettera varandras arbete samt att målet i slutändan är att hjälpa den unge.

Något av det som tydligast kom fram från intervjuresultatet var att samverkan av många upplevdes som personknutet och något som var skapat på tjänstemanna nivå snarare än ledningsnivå. Flera tyckte också att det saknades tydlig styrning från ledningen gällande samverkan. Både polis och socialtjänst har överlag en formell och byråkratisk organisationsstruktur. Enligt Christiansens instrumentella perspektiv har denna organisationsstruktur en tydlig hierarki, arbetsfördelning och rutiner (Christiansen et al., 2005, s. 36-39). Ledningen har i och med denna organisationsuppbyggnad stora möjligheter till styrning. Flera av intervjupersonerna saknar dock denna styrning. Detta kan anses vara en brist gällande samverkan från både polisens och socialtjänstens ledningar. Vi ser dock att socialtjänsten är den av de två myndigheterna med störst ansvar att lyfta samverkansfrågorna. Juridiskt sett har socialtjänsten enligt proposition 2002/03:53 ett huvudansvar i samverkansfrågor (s. 57-58). Det som dock framkommer från intervjupersonerna är att polisen oftare tar initiativ till samverkan, både enligt poliserna själva och enligt intervjupersoner från socialtjänsten. Vi frågar oss varför det är så? Studien ger inget entydigt svar på frågan men en av intervjupersonerna från socialtjänsten menar att det förmodligen handlar mer om tidsbrist än ovilja till samverkan. Även gruppchefen menar att tanken egentligen är att hon ska vara med på de så kallade SOP-mötena men att tidsbristen oftast hindrat henne från att delta. Om detta är orsaken till att socialtjänsten inte tar huvudansvaret till initiativ gällande samverkan så är detta i slutändan en strukturell fråga som borde diskuteras på ledningsnivå.

Enligt rapporten *Strategi för samverkan* är styrning en förutsättning för god samverkan. Ett tydligt engagemang och gemensamma mål inom alla ledningsnivåer genomsyrar en god styrning (Josefsson, 2007, s. 17). Det nämns dock från flera intervjupersoner att styrdokument kring samverkan håller på att utvecklas och några av intervjupersonerna har själva tagit del av informationen kring detta. Polisledningen och Södertälje kommun håller på att utveckla ett samverkansprojekt som heter *Effektiv Samverkan Södertälje*. De har där gjort en sammanställning av nuläget gällande samverkan i

kommunen och beskrivit att en av möjligheterna till en bättre samverkan är starkare styrning och förbättrad strukturell samverkan (Polismyndigheten Stockholms län och Södertälje Kommun, 2008, s. 3). Dock tycks denna rapport inte ännu ha fått genomslag på tjänstemannanivå då majoriteten av intervjupersonerna inte har tagit del av rapporten. Det måste därför anses vara ett problem om de planer som högre ledningar har inte förmedlas neråt i organisationen. De chefer på mellannivå som vi intervjuade uttryckte dock att de upplever att styrningen börjar bli tydligare och att mer press från ledningsnivå sätts på dem att samverka.

Den andra stora strukturella frågan som kom upp hos samtliga intervjupersoner var hur sekretessen påverkar deras samverkan. Många upplevde sekretessen som ett hinder då de önskade att de kunde delges eller delge mer information kring de unga kriminella för den unges eget bästa. Enligt systemteori ingår alla personer i olika delsystem. Även inom de olika myndigheterna finns det delsystem där våra intervjupersoner ingår i system som arbetar med just ungdomsbrottslighet. Enligt systemteorin påverkar de olika systemen varandra. Då de båda myndigheterna ofta arbetar med samma personer så går deras arbete in i varandra. Sekretessen kan dock utgöra ett hinder för att samverka mellan systemen och påverkar därför i slutändan den unge som i sin tur är påverkad av båda dessa system. Flera av intervjupersonerna tar upp de lättnader i sekretessen, som trädde i kraft år 2007, som en förbättring i möjligheten att samverka mellan myndigheterna. Mellanchefer på socialtjänsten lyfter fram chefernas ansvar att informera om sekretessens syfte och de möjligheter som finns att delge information till den andra myndigheten. Hon tror vidare att sekretessfrågan är något som många inom socialtjänsten genom tiderna har lutat sig tillbaka mot och att sekretessen därför utgör ett större hinder än nödvändigt. Kanske är det så att detta är ytterligare en chefsfråga att arbeta med på ett strukturellt plan. Att sekretessen har levt kvar som ett stort hinder kan också ses ur en arbetskulturell synvinkel. Arbetskulturen på en arbetsplats är ofta enligt Christiansen et. al. konservativ och bakåtsträvande på så sätt att ”man gör som man brukar göra” (Christiansen et. al., 2005). De informella normerna och värderingarna som över tid vuxit fram i en organisation är minst lika viktiga som de formella (a. a., s. 52-53). De värderingar och normer som finns gällande både den andra myndigheten och samverkan är något som flera av intervjupersonerna ger uttryck för. Flera poliser menar att det funnit en jargong inom polisen där socialtjänsten ansetts vara ineffektiva och lite ”mjäkiga”. Utifrån systemteoretiskt perspektiv skulle detta kunna förklaras med att systemen sätter upp gränser gentemot andra system för att bestå som en enhet. Inre gränser sätts upp för att upprätthålla vissa skiljelinjer (Forsberg & Wallmark, 2002, s. 29-30). Kanske är det så att gränserna och den egna arbetskulturen försöker stänga ute andra system för att bestå själva men att dessa gränser precis som intervjupersonerna beskriver, luckras upp inifrån när samverkan bedrivs. En polis beskrev att synen på socialtjänsten förändras i och med de goda erfarenheter som sprids om samverkan med socialtjänsten. Om någon från det egna ledet kan sprida en bild av att den andra myndigheten inte är på ett visst negativt sätt som vissa har haft en bild av så kan det förändra bilden hos många. Systemteorin menar att en förändring i ett system leder till förändring i andra delar i systemet (a. a. s. 25). Detta kan återkopplas till den erfarenhet som

gruppchefen inom socialtjänsten har gjort gällande bilden av polisen. Hon menar att de goda historierna om samverkan som sprids av dem som har en lyckad samverkan hjälper till att förändra bilden på hela arbetsplatsen.

En förutsättning för god samverkan är samsyn mellan aktörerna. Detta är något som rapporten *Strategi för samverkan* beskriver (Josefsson, 2007, s. 19). Polis och socialtjänst är två separata myndigheter med olika uppdrag, vilket är något som intervjupersonerna tar upp. De skillnader som finns mellan de olika myndigheternas uppdrag innebär dock inte att gemensamma mål inte kan sättas upp och att skillnaderna kan vara en styrka i samverkan. Josefsson menar att samsynen istället handlar om att ha en gemensam bild av arbetet. Detta är något som vi ser att intervjupersonerna ger uttryck för. Flera pratar om att målet för de båda myndigheterna är detsamma och handlar om ungdomarnas bästa. Kring begreppet samverkan fann vi att det fanns en viss samsyn även om intervjupersonerna beskriver samverkan på lite olika sätt. Vår tolkning är att de personer som hade mycket erfarenhet av samverkan hade en samsyn kring vad det är men att de som hade mindre erfarenhet hade en lite annan syn. *Strategi för samverkan* menar att samsynen är en av de viktigaste förutsättningarna för god samverkan och därför tror vi att det i Södertälje finns stora möjligheter till att bra samverkan ska kunna bedrivas. Rapporten tar också upp att samsyn förutsätter att kontaktytor och kommunikation mellan de professionella finns och äger rum (a. a.). Detta skulle ytterligare styrka det vi har sett gällande att samsynen är större bland dem som har mest kontakt med den andra myndigheten. Bland intervjupersonerna rådde det överlag en positiv syn på samverkan. Det framkom också att många ville fördjupa samverkan ytterligare och att det fanns många goda erfarenheter av samverkan som arbetet vilade på. Även bland intervjupersonerna med chefspositioner ansågs samverkan vara något som man ville satsa på även i framtiden. Vi tror därför att samverkan i Södertälje kommer att fortsätta och kanske till och med utvecklas mot en positiv riktning. Vi tror dock, som flera av intervjupersonerna nämnde, att samverkan behöver förankras till att vara mer rotat i hela myndigheterna och inte lika personknutet som det är idag. Det tycks dock finnas en vetskap om detta och en strävan mot en sådan utveckling.

7.2. Vidare forskning

Vi skulle önska att det forskades mer på detta område då vi tror att samverkan mellan olika myndigheter är väldigt viktigt. Samverkan mellan polis och socialtjänst kring ungdomsbrottslighet har under vår efterforskning visats sig vara ett relativt outforskat område. Samverkan tycks annars ligga i tiden och är som en av våra intervjupersoner uttryckte det lite av ett "modeord". Om studien skulle göras på andra ställen runt om i landet eller i Stockholm skulle det kunna gå att vara mer generell i de slutsatser som görs gällande möjligheter och hinder för samverkan. Vi tycker att det vore intressant om flera liknande studier kunde göras. Omfattningen av dessa skulle kanske med fördel vara större än vår studie. Det vore även intressant att göra fallstudier om hur samverkan mellan polis och socialtjänst ser ut gällande ungdomsbrottslighet.

7.3. Egna reflektioner

Att skriva en c-uppsats kring samverkan har för oss varit både kul och utmanande. Eftersom vi båda sedan tidigare har erfarenhet av arbete med unga och en av oss med unga kriminella, så har ämnet varit extra intressant för oss. Emellanåt har vi varit helt uppslukade i arbete med formfrågor kring uppsatsen, perioder kring renskrivning av intervjuerna samt hur vi ser och analyserar det material vi fått in omkring samverkan. Om vi skulle göra om uppsatsen igen så finns det en del saker som vi säkerligen skulle göra annorlunda och som skulle påverka uppsatsen på ett positivt sätt. Att till exempel börja tidigare eller att inte arbeta extra vid sidan om är två exempel. Vidare skulle vi nog ha haft mer tydliga och inriktade önskemål om i vilka delar av organisationen som intervjupersonerna arbetade inom. Vi anser dock att vi presterat efter vår förmåga och att de resultat som vi fått in är tillförlitliga.

Vår avsikt med studien var att undersöka och titta på vilka faktorer som hindrar och möjliggör samverkan mellan polis och socialtjänst. Vår övertygelse är att samverkan kring ungdomsbrottslighet i många fall är helt avgörande för den unges bästa. Därför är det av största vikt att socialarbetare och poliser som arbetar inom detta område är medvetna om hinder och möjligheter för samverkan. Inte endast för att vara medvetna om dem utan också för att i sin arbetssituation kunna använda denna kunskap på ett konstruktiv och utvecklande sätt.

För att kunna genomföra studien fick vi inrikta oss på ett specifikt geografiskt område och även inom det området har vi fått avgränsa oss till ett visst antal intervjupersoner. Området är heller inte representativt för hur det oftast ser ut runt om i Sverige. En av de svåra bitarna med en så pass avgränsad studie är frågan om hur, och om det är möjligt att översätta och tillämpa det som framkommit i andra sammanhang och situationer. Här tror vi att det krävs en stor ödmjukhet inför den kontext som studien är genomförd i. Vissa delar går säkerligen att generalisera medan andra är mer kontextbundna.

Vi tror att en faktor som kan ha stor påverkan på samverkan är vilken inställning en polis eller socialarbetare faktiskt har. Vi tror att detta även kan höra ihop med hur mycket och på vilket sätt personen samverkar. I studien har vi sett tydliga och goda exempel på personer som har en inställning som uppmuntrar till samverkan mellan myndigheterna. En av poliserna pratade till exempel om att det var viktigt att han förmedlade till andra poliser att det var viktigt att skriva PM till socialtjänsten. Om man ser hans inställning i förhållande till den lite negativa jargong gentemot socialtjänsten, som intervjupersonerna beskriver att det ibland finns, så är det inte svårt att se att personer med positiv inställning är viktiga för samverkan.

I linje med vad vissa av studiens intervjupersoner har framfört så tror vi att en faktor som skulle underlätta samverkan är viss samlokalisering mellan polis och socialtjänst. Vi kan se stora fördelar med en sådan lösning både på strukturell och på arbetskulturell nivå. Att sitta i samma byggnad borde vara något som underlättar och förbättrar arbetskulturen mellan grupperna. Samlokalisering borde på ett ganska naturligt sätt även bidra till att förenkla och förbättra möjligheterna att kommunicera med

den andra yrkesgruppen. Vi anser också att en samlokalisering skulle vara en tydlig markering från ledningens sida att samverkan är viktigt. Vad ledningen ger för signaler tror vi är mycket viktigt för hur de personer som arbetar längre ner i organisationen agerar.

Vi tycker att det var roligt att se att det finns en framåtanda gällande samverkan. Många av intervjupersonerna kunde tala om de förbättringar som de har upplevt i arbetet sedan samverkan började och det fanns överlag en positiv inställning till samverkan. Vi hoppas också att de planer som ledningen på Polismyndigheten och Södertälje kommun har gällande en fördjupad samverkan ska fullbordas. Ibland går tyvärr goda planer i stöpet på grund av ekonomiska hinder. Vi tror dock på ett långsiktigt tänkande och att samverkan sparar både ekonomiska medel, tjänstetimmar och mänskligt lidande i längden.

Referenser

- Ahrne Göran & Hedström Peter (1999) *Organisationer och Samhällen*. Lund: Studentlitteratur
- Backman, Jarl (1998) *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur
- Borell, Klas & Johansson, Roina (1996) *Samhället som nätverk: om nätverksanalys och samhällsteori*. Lund: Studentlitteratur
- Christensen Tom, Laegreid Per, Roness Paul G. & Røvik Kjell Arne (2005) *Organisationsteori för offentlig sektor*. Malmö: Liber
- Danermark, Berth & Kullberg, Christian (1999) *Samverkan, välfärdsstatens nya arbetsform*. Lund: Studentlitteratur
- Danermark, Berth (2000) *Samverkan – himmel eller helvete? En bok om den svåra konsten att samverka*. Stockholm: Gothia
- Forkby, Torbjörn (2007) *Socialt arbete i polisens värld – Samverkans villkor och organisering*. Göteborg: FOU i väst
- Forkby, Torbjörn (2005) *Ungdomsvård på hemmaplan: idéerna - framväxten – praktiken*. Göteborg: Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet
- Forsmark, Gunnar & Wallmark, Johan (1998) *Nätverksboken- om mötets möjligheter*, Stockholm: Liber AB
- Forsmark, Gunnar & Wallmark, Johan (2002) *Nätverksboken- om mötets möjligheter*, Stockholm: Liber AB
- Forskningsetiska principer inom humanistisk- samhällsvetenskaplig forskning*. [WWW dokument](2008-04-12). Stockholm <http://www.vr.se/download/18.6b2f98a910b3e260ae28000360/HS_15.pdf>
- Jensen, Tom (1998) *Polisens insatser för att förebygga, upptäcka och hejda narkotikamissbruk bland barn och ungdomar: en praktisk handledning för problemorienterat arbete och samverkan mellan polis, skola, åklagarmyndighet och socialtjänst*. Stockholm : Rikspolisstyrelsen
- Josefsson, Berith (2007) *Strategi för samverkan*. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling, Rikspolisstyrelsen & Socialstyrelsen
- Kvale, Steinar (1997) *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Lund: Studentlitteratur
- Larsson, Sam, Lilja, John & Mannheimer, Katarina (2005) *Forskningsmetoder i socialt arbete*. Lund: Studentlitteratur
- Lind, Lene, Mosholt, Birger & Schultz, Elsebet (1999) *Två världar : samarbetet mellan barnomsorg och socialtjänst*. Stockholm: Runa
- Lindkvist, Ulrica (2007) *Samverkansprojektet Ung och Trygg på Järva – en uppföljning av projektet*. Stockholm: Ersta Sköndal högskola
- Neuman, W. Lawrence (2003) *Social research methods - qualitative and quantitative approaches*. Boston: Allyn and Bacon
- Polismyndigheten i Stockholms län (2008) *Verksamhetsplan 2008- Södertälje polismästardistrikt*. Stockholm: Polismyndigheten i Stockholms län
- SFS 1984:387 *Polislag*.
- SFS 2001:453 *Socialtjänstlag*.
- SFS 2003:460 *Lag om etikprövning av forskning som avser människor*.
- Social- och omsorgsnämnden (2008) *Verksamhetsplan 2008*. Södertälje: Södertälje kommun
- Socialstyrelsen & Länsstyrelserna (2004) *Mellan två stolar? Om samverkan mellan socialtjänst och barn- och ungdomspsykiatri: verksamheternas behov av samverkan och hur de faktiskt gör*. Stockholm: Socialstyrelserna & Länsstyrelserna
- SOU 2004:122 *Ungdomsbrottsutredningens betänkande, Ingridande mot unga lagöverträdare*. Statens offentliga utredare
- Södertälje kommun & Polismyndigheten i Stockholms län (2008) *E.S.S. Effektiv Samvekan Södertälje*. Södertälje: Södertälje kommun & Polismyndigheten i Stockholms län
- Thurén, Torsten (2007) *Vetenskapsteori för nybörjare*. Malmö: Liber

Tidningsartiklar

- Berlin, Y. (2006, nr 1). "Det är viktigt att förstå varandras kulturer". *Socionomen*, s. 10.
- Cato, C. (2007, maj, 8). Närpolisen skapar lugn i brottsbelastat Jordbro. *Dagens Nyheter*.
- Engelbrektsson, L. (2006, nr 1). "Snabbheten viktigast när socialvård och polis slår till". *Socionomen*, s. 22-24.
- Johansson, Rolf (2002, nr 2). "Ett explikativt angreppssätt- fallstudiemetodikens utveckling, logiska grund och betydelse i arkitekturforskning. *Nordisk Arkitekturforskning*.
- Kjöllér, H. (2008, januari, 10). Alltför passiv polis. *Dagens Nyheter*. s. A 4.
- Skoglund, M. (2006, nr 1). I Malmö jobbar poliser och socialarbetare sida vid sida. *Socionomen*. s. 12-13.

Bilaga 1 - Frågeformulär

Till en början

Namn:

Arbetsplats:

Profession:

Yrkeserfarenhet:

Ålder:

Beskriv din samverkan med socialtjänsten respektive polisen?

Vad innebär samverkan för polis/socialtjänst?

- Vad lägger du in i begreppet?

Frågor om möjligheter och hinder i struktur och organisation

Hur organiseras samverkan mellan myndigheterna?

- Vem/vilka tar initiativ till samverkan mellan de båda myndigheterna?

På vilka grunder vilar samverkan - (...personnivå, ledningsnivå, lagstiftning osv)?

Finns styrdokument tillgängliga kring hur samverkan ska se ut?

- Har du tagit del av Rikspolisstyrelsens och Socialstyrelsens rapport strategier för samverkan?

Vilka hinder och möjligheter för samverkan ser du i lagstiftningen?

Vilka hinder ser du finns för samverkan? (t.ex. resursbrister, ekonomi, styrning från ledningen eller tidsbrist)

Vilka resurser kan du se som gynnar en god samverkan?

Upplever du att ledningen gynnar möjligheten till en god samverkan mellan myndigheterna?

(enhetschef / högsta chef)

Frågor om arbetskulturella hinder och möjligheter

Hur tror du att arbetskulturen på din arbetsplats påverkar synen på samverkan med den andra myndigheten?

Upplever du att samverkan med polis/socialtjänst är en naturlig del i arbetsgruppen?

Upplever du att det finns en samsyn kring samverkan?

Tycker du det finns en samsyn hos socialtjänst och polis för hur ungdomsbrottslighet ska hanteras?
- skillnader/likheter?

Upplever du att du har de kontaktytor som behövs för en god samverkan?

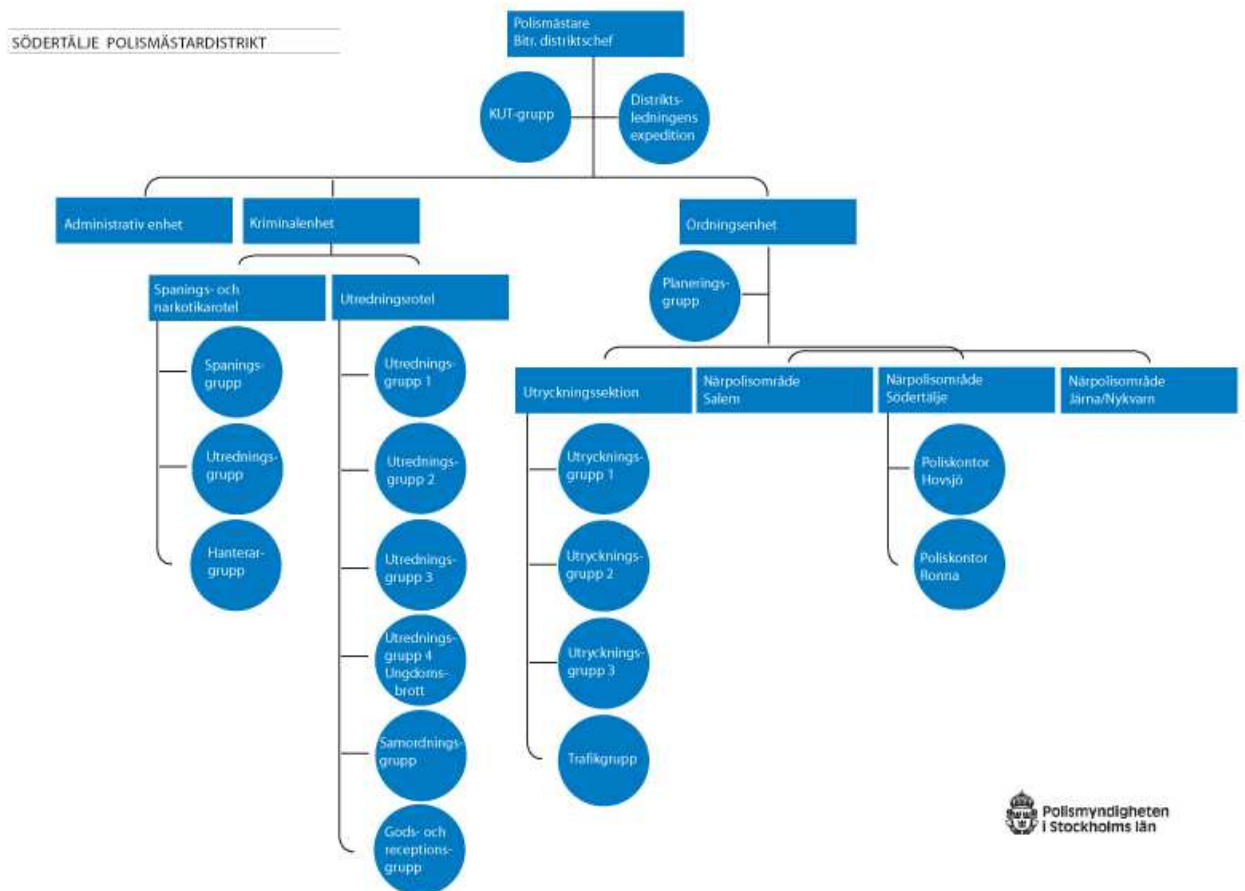
- Varför/varför inte?

Till slut

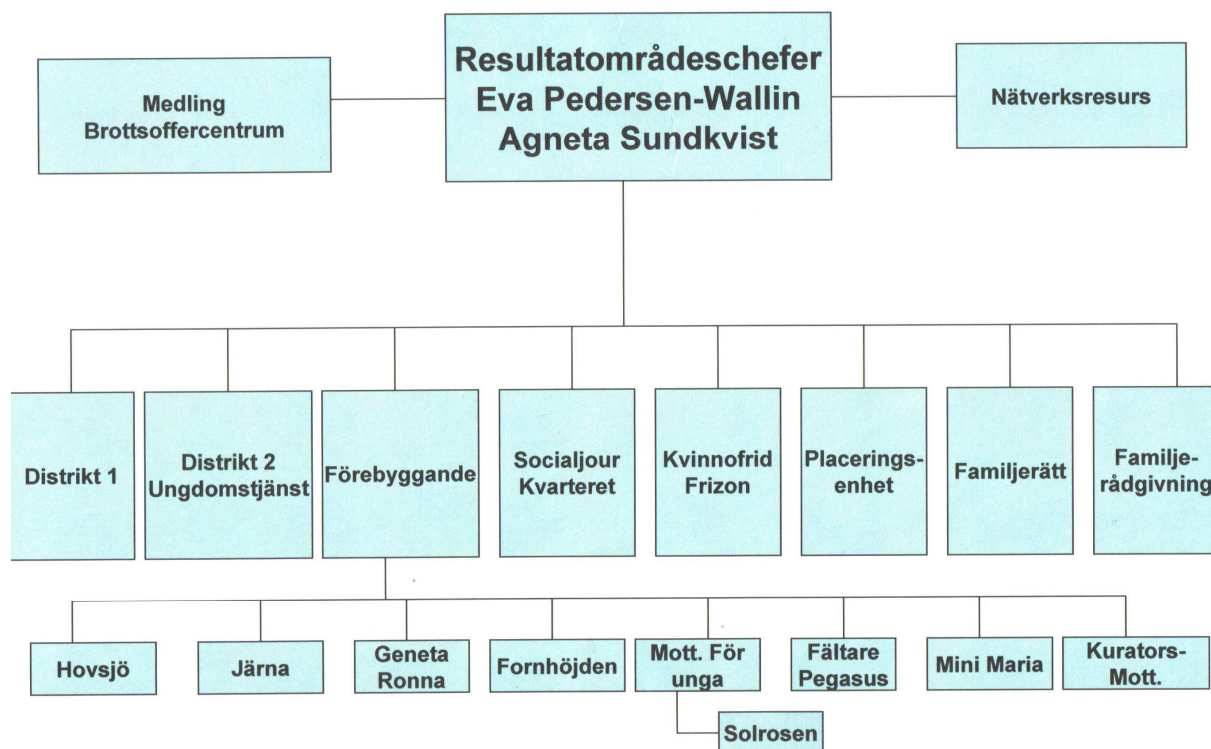
Hur anser du att samverkan skulle kunna förbättras?

Är det något du vill tillägga?

Bilaga 2 – Organisationsskiss - polismyndigheten i Södertälje

Bilaga 3 – Organisationsskiss - Barn och Ungdom, socialtjänsten i Södertälje

Bilaga 4 – E-post till chefer efter den första kontakten

Hej

Här kommer lite information som jag lovade att jag skulle maila dig. Det finns ganska lite skrivet om detta ämne och vi tror att det är ett viktigt ämne att belysa både för att se möjligheter och hinder för en fungerande samverkan. Vi har valt att vända oss till er för vi tror att Södertälje kan vara ett bra urval för studien. Förhoppningsvis kommer våra resultat av studien även vara av intresse för er så vi hoppas att båda parter skulle kunna gynnas av en sådan studie

Lite om c-uppsatsen:

Syftet med studien är att belysa strukturella och arbetskulturella möjligheter och hinder i samverkan kring ungdomsbrottslighet mellan polis och socialtjänst i område X (förhoppningsvis Södertälje).

Lite om intervjuerna:

Vi hoppas att få intervjua 5 socialarbetare och 5 poliser varav minst en informant från varje myndighet är chef eller enhetschef. Vi tänker oss att informanterna/intervjupersonerna på ett eller annat sätt har erfarenhet av samverkan med den andra myndigheten gällande ungdomsbrottslighet.

Intervjuerna kommer att ta 1 timme och platsen är förslagsvis på respektive informants kontor. Om det är möjligt så ser vi helst att intervjuerna sker mellan den 19/3 och 28/3. Vid behov har vi även vecka 14 (31/3 - 4/4) som en "reserv-vecka".

Övrigt:

Om möjligt är vi även intresserade av att se på verksamhetsberättelser, styrdokument och organisationsskiss. Detta är dock något som vi kan prata mer vid ett eventuellt fortsatt samarbete.

Tack för att du tar dig tid!

Hoppas även att dina enhetschefer känner att de har tid, lust och möjlighet att hjälpa oss.

Vi hör av oss igen på tisdag eftermiddag.

Men vänliga hälsningar

Evelina Berntsson och Karl Palm, socionomstudenter på Ersta Sköndal högskola

Bilaga 5 – Sammanställningsmall för intervjuresultat

Begreppet samverkan

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	

Hur samverkar informanterna?

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	

Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	

Strukturellt perspektiv - Hinder

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	

Intervju 8	
Intervju 9	

Strukturellt perspektiv - Möjligheter

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	

Arbetskulturellt perspektiv - Hinder

Polis	
Intervju 2	

Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	

Arbetskulturellt perspektiv - Möjligheter

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	

Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	

Hur kan samverkan förbättras

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	

Övrigt (och sånt som är svårplacerat)

Polis	
Intervju 2	
Intervju 3	
Intervju 4	
Intervju 5	
Soc	
Intervju 1	
Intervju 6	
Intervju 7	
Intervju 8	
Intervju 9	